

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародного обліку і аудиту**

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	Міжнародна економіка

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

УКРАЇНА В ПРОЦЕСАХ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ

здобувача Присяжнюка Назарія Андрійовича

Науковий керівник: к.е.н., професор Козак Вадим Григорович

**Робота допущена до захисту
перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувачка кафедри: д.е.н., професор Галенко О. М.

Київ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародного обліку і аудиту

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	Міжнародна економіка

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми
«Міжнародна економіка»

д.е.н., професор _____ Я. М. Столярчук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри
міжнародного обліку і аудиту

д.е.н., професор _____ О. М. Галенко

«_____» _____ 2024 р.

«_____» _____ 2024 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Присяжнюку Назарію Андрійовичу
очної (денної) форми навчання
на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Україна в процесах міжнародної трудової міграції»

Тему затверджено наказом ректора Університету від «07» грудня 2023 р. № 2230-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах наукових публікацій вітчизняних та зарубіжних науковців, статистичної інформації, іншої інформації з відкритих джерел

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні засади міжнародної трудової міграції
Розділ 2	Роль України в процесах міжнародній трудової міграції
Об'єкт дослідження:	Міжнародна трудова міграція
Предмет дослідження:	Роль України в процесах міжнародної трудової міграції
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Розробка науково-обґрунтованих рекомендацій для вдосконалення процесів міжнародної трудової міграції

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Дослідити сутність та види міжнародної трудової міграції
	Розглянути розвиток процесів міжнародної трудової міграції
	Розкрити систему регулювання міжнародної трудової міграції та шляхи її трансформації
У розділі 2	Розглянути міграційну кризу в країнах Європейського союзу
	Проаналізувати напрямки та динаміку основних потоків трудової міграції з України
	Визначити шляхи врегулювання процесів трудової міграції в Україні на основі світового досвіду

**Завдання підготував
науковий керівник**

В. Г. Козак

« _____ » _____ 2024 р.

**Завдання одержав
здобувач**

Н. А. Присяжнюк

« _____ » _____ 2024 р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 76 сторінок, 10 рисунків, список використаних джерел з 61 найменування та 4 додатки.

УКРАЇНА В ПРОЦЕСАХ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ

Об'єктом дослідження є: міжнародна трудова міграція.

Предметом дослідження є: роль України в процесах міжнародної трудової міграції.

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є: розробка науково-обґрунтованих рекомендацій для вдосконалення процесів міжнародної трудової міграції.

Звідси можна виділити основні завдання, які потрібно вирішити:

- дослідити сутність та види міжнародної трудової міграції;
- розглянути розвиток процесів міжнародної трудової міграції;
- розкрити систему регулювання міжнародної трудової міграції та шляхи її трансформації;
- розглянути міграційну кризу в країнах Європейського союзу;
- проаналізувати динаміку та напрямки основних потоків трудової міграції з України та вплив війни на ці процеси;
- визначити шляхи врегулювання процесів трудової міграції в Україні на основі світового досвіду.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані для:

- розробки та вдосконалення міграційної політики України;
- вирішення проблем, пов'язаних з трудовою міграцією;
- подальшого дослідження проблем міграції.

Інформаційною базою дослідження є наукові роботи вітчизняних та зарубіжних учених, нормативно-правові акти та статистичні матеріали з офіційних сайтів Верховної Ради України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, обласних державних адміністрацій, Світового банку, Євростату, Міжнародного валютного фонду, ООН тощо.

Робота складається зі вступу, двох розділів основного тексту, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи — 2024

Рік захисту роботи — 2024

Ключові слова: Україна; міграція; ЄС; міжнародна трудова міграція; міграційна криза; потоки трудової міграції.

Відгук
на кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача факультету міжнародної економіки і менеджменту
освітньої програми Міжнародна економіка
Присяжнюка Назарія Андрійовича
на тему: «Україна в процесах міжнародної трудової міграції»

Сьогодні міграційні процеси є неминучими і потенційно можуть бути вигідними для будь-якої країни. Збільшення кількості країн походження та, відповідно, призначення трудової міграції, що спостерігається в останні роки, обумовлено демографічними змінами та потребами ринку праці у розвинених країнах, безробіттям і кризами у менш розвинених, історичними зв'язками тощо. Проте складність міграційних процесів, їх реальні масштаби та супроводжуючі виклики потребують адекватної міграційної політики кожної держави та України у тому числі.

У роботі, на підставі наукових джерел, здобувач провів дослідження понять «міжнародна міграція» та «трудова міграція», а також факторів, під впливом яких змінюється міграція та її види. Розглядаючи розвиток процесів міжнародної трудової міграції автор згрупує їх у декілька основних етапів, виокремлюючи серед інших країн Україну.

Цікавими є проведені дослідження міжнародних організацій, що займаються питаннями міграції, їх повноваження та реальний вплив на міграційні процеси, особливо враховуючи події останніх років у Європі.

Розглядаючи міграційну кризу в Європейському союзі автор особливу увагу акцентує на її складності, що ілюструє відповідною статистичною інформацією. При цьому, досліджуючи трудову міграцію, вказується на значну кількість країн, що, на думку здобувача, найбільше зазнали позитивного впливу вимушеної трудової міграції з України.

Зроблені висновки та запропоновані шляхи врегулювання процесів трудової міграції в Україні мають дискусійний характер та можуть бути використані після подальших досліджень.

До недоліків роботи варто віднести неточності в оформленні, орфографічні помилки.

У відповідності до Положення про запобігання академічному плагіату в ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (наказ № 13 від 16.01.2017 р.) кваліфікаційна бакалаврська робота Присяжнюка Н. А. перевірена на наявність академічного плагіату в програмному продукті, визначеному Університетом.

За результатами перевірки коефіцієнт схожості складає 9,67%, що є в межах допустимих норм.

Кваліфікаційна бакалаврська робота Присяжнюка Н. А. рекомендується до захисту перед ЕК з оцінкою 46 балів.

Науковий керівник
професор кафедри
міжнародного обліку і аудиту, к.е.н.

Козак В. Г.

31.05.2024.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ	6
1.1. Міжнародна трудова міграція: сутність та види.....	6
1.2. Розвиток процесів міжнародної трудової міграції	14
1.3. Система регулювання міжнародної трудової міграції та шляхи її трансформації.....	20
РОЗДІЛ 2. РОЛЬ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСАХ МІЖНАРОДНІЙ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ	28
2.1. Міграційна криза в країнах Європейського союзу	28
2.2. Напрямки та динаміка основних потоків трудової міграції з України.....	39
2.3. Шляхи врегулювання процесів трудової міграції в Україні: світовий досвід	48
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61
ДОДАТКИ	68

ВСТУП

Нині міжнародна міграція робочої сили охоплює весь світ. Вона виступає однією з об'єктивних передумов становлення глобалізованої економіки, водночас представляючи серйозні соціально-політичні ризики для держав.

Міжнародна міграція трудових ресурсів викликається як чинниками внутрішнього економічного розвитку кожної окремої країни, так і зовнішніми чинниками. Зазвичай, основна причина трудової міграції – економічна, вона пов'язана з масштабами, структурою та темпами накопичення капіталу.

Сьогодні зовнішня трудова еміграція зумовлена новими демографічними та економічними чинниками, які спричинені зміною політичного та соціального життя країни. Війна, низький рівень доходів, незбалансованість ринку праці, безробіття, зниження якості життя та зневіра в державному апараті посилюють бажання населення мігрувати за кордон у пошуку кращого життя, добробуту та безпеки.

Після російського повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року, понад 13 мільйонів українців стали переміщеними особами в країні та за її кордоном. За даними Євростату станом на 31 березня 2024 року, у країнах Європейського Союзу перебуває як мінімум 4,2 млн громадян під тимчасовим захистом ЄС [1], а за даними Міністерства соціальної політики України, кількість офіційно зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб в країні досягає 4,9 млн осіб [2]. Проте варто й враховувати кількість українців, які вимушені були виїхати або були депортовані на територію РФ, а це щонайменше 2,8 млн осіб, згідно із даними, які опублікував Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Дмитро Лубінець [3].

Неоголошена війна, що сколихнула Україну та світ, спричинила безпрецедентну за масштабами міграційну кризу з часів Другої світової війни. Її вплив відчувається не лише в європейському регіоні, але й має значні наслідки для світових міграційних потоків. Особливу увагу приділяється умовам прийому біженців згідно з Ди-

рективною ЄС про тимчасовий захист, а також перспективам успішної інтеграції цих людей у нове суспільство та на ринки праці [4]. Наразі науковці у процесі дослідження впливу війни на міграційні процеси.

Ступінь розробки наукової проблеми. Вплив демографічних факторів, асиметрій та міграційних процесів на світовий розвиток досліджується багатьма науковцями в Україні та за її межами. Серед них можна виділити: С. Мішину, О. Мішина, Е. М. Лібанову, М. В. Бачинську, О. М. Гладуна, О. Позняк, Н. О. Рингач, тощо. У світовому масштабі лідерами у дослідженні міграційних процесів є організації системи ООН. Їхні звіти з демографічних проблем та народонаселення використовуються як орієнтири для як і коротко-, так і довгострокових прогнозів людського розвитку. Зокрема, Департамент з економічних і соціальних питань ООН (DESA) публікує щорічні доповіді про світову міграцію, в яких аналізуються останні тенденції та динаміку міграційних потоків [5]. Важливу роль у дослідженні міграційних процесів відіграє також Міжнародна організація з міграції (МОМ) [6]. Ця організація збирає та аналізує статистичні дані про міграцію, надає допомогу та підтримку мігрантам, а також сприяє розробці та впровадженню політик у сфері міграції.

Метою роботи є розробка науковообґрунтованих рекомендацій для вдосконалення процесів міжнародної трудової міграції. Звідси можна виділити основні *завдання*, які потрібно вирішити:

- дослідити сутність та види міжнародної трудової міграції;
- розглянути розвиток процесів міжнародної трудової міграції;
- розкрити систему регулювання міжнародної трудової міграції та шляхи її трансформації;
- розглянути міграційну кризу в країнах Європейського союзу;
- проаналізувати динаміку та напрямок основних потоків трудової міграції з України та вплив війни на ці процеси;

- визначити шляхи врегулювання процесів трудової міграції в Україні на основі світового досвіду.

Об'єктом дослідження обрано міжнародну трудову міграцію.

Предметом дослідження виступає роль України в процесах міжнародної трудової міграції.

Для досягнення означеної мети було обрано сучасні *методи досліджень*: системно-структурний, емпіричний, економіко-математичний, компаративний, статистичний, інформаційно-комп'ютерний тощо.

Наукова новизна роботи: наукова новизна даної дипломної роботи полягає в тому, що вона комплексно досліджує міжнародну трудову міграцію та роль України у ній з урахуванням сучасних тенденцій та викликів.

Результати дослідження можуть бути використані для розробки та вдосконалення міграційної політики України, а також для подальшого дослідження проблем міграції.

Практичне значення: отримані результати в ході виконання можуть бути застосовані для розробки та запровадження пріоритетних напрямів розвитку сфери міжнародної трудової міграції на користь України.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти та інформаційні матеріали з офіційних інтернет-сайтів Верховної Ради України, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України, Державної служби статистики України, обласних державних адміністрацій, Євростату, Світового банку, сучасні економічні дослідження вітчизняних та зарубіжних учених тощо.

Ключові слова: Україна; міграція; ЄС; міжнародна трудова міграція; міграційна криза; потоки трудової міграції.

Робота складається зі вступу, двох розділів основного тексту, висновків, список використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ

1.1. Міжнародна трудова міграція: сутність та види

Поняття «міграція» походить від латинських слів «migratio», «migrō», що у перекладі означає переселення, переміщення [7]. Якщо узагальнювати, «міграція населення» – це явище, пов’язане зі зміною місця проживання.

Тоді як міжнародна трудова міграція – це переміщення людей з однієї країни до іншої з метою працевлаштування. Це складне та багатогранне явище, яке має значний вплив на економіку, соціальну сферу та демографічну ситуацію як держав-донорів і держав-реципієнтів.

Поняття «міжнародна міграція» не є новим. Люди переміщувалися з одних територій на інші протягом усієї історії людства, проте, саме в 20-му столітті міграція набула масового характеру. Важливим кроком у визначенні та регулюванні міжнародної міграції стало прийняття терміну «міжнародна міграція» Міжнародною організацією праці (МОП) у 1922 році під час Міжнародної конференції з праці. Згідно з визначенням МОП, міжнародна міграція – це «переміщення людей з однієї країни до іншої з метою працевлаштування» [8, с. 113–124].

Попри відносну зрозумілість та прозорість визначення поняття «трудова міграція», багато науковців і дослідників цього питання виділяють різні його трактування, у тому числі, через варіативні підходи. Проте нині більшість вчених дотримуються універсального підходу до трактування поняття трудової міграції, як збірного терміну.

Так, наприклад, М. Д. Романюк визначає трудову міграцію як «рух, переселення та переміщення на постійній або тимчасовій основі носіїв робочої сили та працересурсного потенціалу в регіональному, національному та міждержавному міг-

раційному просторі з метою забезпечення відповідного економічного циклу відтворення та власних потреб трудових мігрантів» [9].

Науковиця Е. М. Лібанова та колектив авторів під її керівництвом, відзначають трудову міграцію інакше — як «переміщення у просторі, що здійснюються індивідами з метою підвищення рівня життя на основі більш вигідного використання власної робочої сили без зміни постійного місця проживання» [10].

В. О. Кабай робить акцент на частоті та доходах. Його визначення звучить так: «трудова міграція – переміщення працездатного населення на певний час або назавжди до інших населених пунктів, у тому числі за кордон, з певною частотою (разово, декілька разів, регулярно), що відповідає нормативно-правовим актам приймаючої та сторони походження, з метою отримання вищих доходів з оплати праці чи підприємницького хисту» [11].

О. Ю. Мішин та С. В. Мішина узагальнюють визначення попередників у своєму дослідженні та окреслюють його так: «трудова міграція – це переселення на постійній або тимчасовій основі населення на регіональному або міждержавному рівні з метою працевлаштування, стажування, забезпечення самозайнятості» [12].

Згідно дослідження Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи, визначення трудова міграція трактується як «тимчасові поїздки на роботу, або тимчасове переміщення з метою працевлаштування. На відміну від міграції, для трудової міграції властиве збереження постійного зв'язку мігранта зі своєю родиною як у інформаційно особистісних формах, так і у економічних» [13].

Відповідно українським нормативно-правовим актам, а саме Закону України «Про зовнішню трудову міграцію», зовнішня трудова міграція — «переміщення громадян України, пов'язане з перетинанням державного кордону, з метою здійснення оплачуваної діяльності в державі перебування» [14].

У цілому, ми можемо погодитися із тими дослідженнями науковців, згаданих вище і зробити проміжний авторський висновок-визначення: міжнародна міграція –

є складним соціально-економічним процесом, який передбачає переміщення людей з однієї країни в іншу з метою постійного або тимчасового проживання. Собою вона забезпечує функціонування та формування світового ринку праці та має значний соціально-економічний вплив на ескалацію країн.

Варто зазначити, що суть міграції полягає не лише у фізичному переміщенні людей, але і в зміні їхнього життя. Мігранти залишають звичне середовище, розлучаються з сім'ями та друзями, стикаються з новими мовами, культурами та законами. Це складний процес адаптації, який потребує не лише фізичної, але й емоційної та психологічної стійкості.

Міграція має як позитивні, так і негативні наслідки для країн походження та країн прийняття. З одного боку, вона може призводити до «відпливу мізків», коли кваліфіковані кадри з країн, що розвиваються, переїжджають до розвинених країн. З іншого боку, мігранти можуть надсилати грошові перекази на батьківщину, стимулюючи економіку та полегшуючи життя своїх близьких [15].

Міжнародна міграція – складний феномен, що вимагає комплексного підходу та ефективної координації зусиль державних та міжнародних інституцій. Пріоритетом є розробка та імплементація політик, спрямованих на максимізацію позитивного впливу міграції, зокрема економічного зростання, культурного обміну та соціальної інтеграції мігрантів, забезпечення їхнього захисту прав та добробуту.

Також міжнародна міграція відіграє важливу роль у розвитку міжнародних та суспільних відносин. По-перше, вона сприяє міжкультурному діалогу та збагаченню культурного розмаїття. Мігранти, привносячи власну культуру, мову, традиції та звичаї, розширюють культурний кругозір приймаючого суспільства, сприяючи взаєморозумінню та толерантності.

По-друге, мігранти роблять значний внесок в економіку країн, до яких вони переселяються. Їхнє працевлаштування у різних секторах економіки заповнює дефі-

цит робочої сили, стимулює підприємництво та інновації. Це сприяє зростанню ВВП, збільшенню внутрішнього споживання та розвитку місцевого бізнесу.

Важливо підкреслити, що міграція може мати й негативні наслідки, такі як brain drain (відтік мізків) з країн походження трудового мігранта, зростання соціальної напруги та етнічних конфліктів в країнах-реципієнтах. Тому важливо розробляти та впроваджувати комплексні міграційні політики, які б враховували інтереси всіх зацікавлених сторін.

Варто розуміти, характер міграції та її динаміка постійно змінюються під впливом таких факторів:

- глобалізації: зростаюча взаємопов'язаність країн світу стимулює міжнародні контакти та мобільність людей;
- економічних: різниця в рівнях життя та можливостях працевлаштування між країнами спонукає людей шукати кращі умови для життя;
- соціально-політичних: війни, політичні переслідування, стихійні лиха та інші негативні події можуть змушувати людей покидати свої домівки;
- демографічних: старіння населення в деяких країнах та зростання чисельності молоді в інших створюють дисбаланс на ринку праці, що стимулює міграцію.

Оскільки міжнародна трудова міграція є складовою міжнародних економічних відносин, економічні чинники відіграють вирішальну роль у формуванні міграційних потоків. Серед них ключовими є вища заробітна плата, перспективи кар'єрного зростання та можливість ефективного застосування професійних знань. Нерівномірність економічного розвитку країн світу виступає основним рушієм трудової міграції, спрямовуючи її з менш розвинених країн у бік більш розвинених.

Окрім того, важливо зазначити, що міграція має значний вплив на культуру та суспільство. Вона може призводити до змішування культур, виникнення нових традицій та збагачення суспільства новими знаннями та досвідом [16].

Міграція стала об'єктом детального вивчення одразу багатьох наук: економіки, географії, історії, соціології, економічної демографії, політології тощо. Як наслідок, утворилися численні наукові підходи цього процесу.

Одними з перших, хто почав вивчати міжнародну міграцію, були представники класичної політекономії: Адам Сміт був родоначальником класичного підходу до міжнародної міграції і виступав за безперешкодний міжнародний рух робочої сили, адже ринкові сили мали б максимально сприяти економічному зростанню та скороченню бідності [17].

Пізніше вагомими внесками у розвиток теорії міграції відзначилися:

- Джон Харріс, Майкл Тодаро, які пояснили міграцію нерівністю економічного розвитку країн, наприклад, за рівнем оплати праці [18];
- Одісеас Старк, Едвард Тейлор дослідили міграцію на макрорівні, виходячи з того, що рішення про міграцію приймають колективно члени домогосподарств, аби мінімізувати ризики та максимізувати очікуваний дохід [19];
- Ернест Равенштайн розробив теорію факторів «притягування-виштовхування», де несприятливі умови на одній території «виштовхують» людей, а сприятливі на інших «притягують» [20].

Сучасні дослідження ґрунтуються на комбінації різних теорій та враховують:

- соціально-політичні фактори (війни, політичні переслідування, дискримінація);
- культурні фактори (традиції, мова, релігія);
- демографічні фактори (старіння населення, зростання населення);
- екологічні фактори (стихійні лиха, зміна клімату).

Найпоширенішими видами міграції є (рис. 1.1).

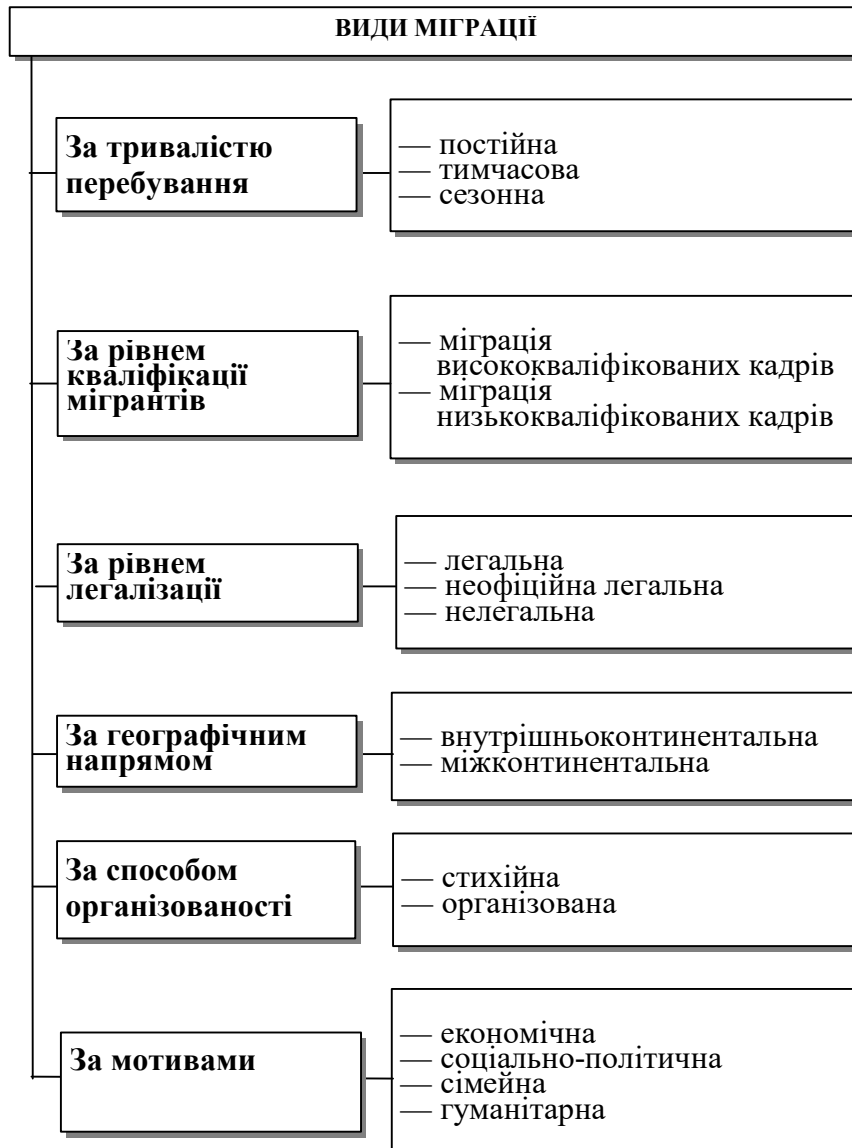

Рис. 1.1. Види міграції

Джерело: складено автором

За тривалістю перебування постійна міграція передбачає переїзд на постійне проживання в іншу країну. Тимчасова міграція — повернення мігранта на батьківщину після певного строку перебування в країні прийняття. У свою чергу, сезонна

міграція — це переміщення переважно працездатного населення до місця тимчасової роботи і проживання на певний термін зі збереженням можливості повернення в місце постійного проживання [21].

За рівнем кваліфікації мігрантів міграція висококваліфікованих кадрів передбачає переміщення людей з вищою освітою та досвідом роботи в певних галузях. Тоді як міграція низькокваліфікованих кадрів передбачає переміщення людей без спеціальної освіти або з досвідом роботи у некваліфікованих галузях.

За рівнем легалізації легальна міграція передбачає виїзд громадян, які, декларують працю як мету виїзду. Вони є легальними трудовими мігрантами у країнах, що приймають. Неофіційна легальна міграція — це поїздки громадян за кордон із туристичними візами з подальшим працевлаштуванням та реєстрацією в країні. Тоді як нелегальна міграція — це виїзди, пов'язані із незареєстрованою зайнятістю за кордоном, що здійснюється з порушенням правових норм та процедур країни прийняття.

За географічним напрямком поділяємо внутрішньоконтинентальну міграцію, що передбачає переміщення людей в межах одного континенту. Наприклад, міграція з України до Польщі. А також міжконтинентальну міграцію — це переміщення людей з одного континенту на інший. Наприклад, міграція з України до Канади.

Поділити міграцію можемо ще за мотивами. Так, економічна міграція передбачає переміщення людей з метою пошуку кращих умов праці та вищого рівня життя. Соціально-політична міграція — це переміщення людей з метою пошуку політичного притулку, захисту від переслідувань або війни. У свою чергу, сімейна міграція — це переміщення людей з метою возз'єднання з сім'єю. А ще гуманітарна міграція, що передбачає переміщення людей з метою пошуку захисту від стихійних лих, екологічних катастроф або інших надзвичайних ситуацій.

За способом організованості поділяємо стихійну міграцію, що здійснюється без жодної підтримки з боку державних органів або міжнародних організацій та ор-

ганізовану міграцію, яка здійснюється за допомогою державних органів або міжнародних організацій.

Попри наведену класифікацію, варто розуміти, що міграційні потоки можуть бути багатограними та поєднувати в собі різні характеристики.

Міжнародна трудова міграція є складним явищем, яке можна класифікувати за різними критеріями. Проте основний момент, по якому варто проводити розподіл – це еміграція та імміграція.

Під еміграцією розуміють виїзд осіб з країни походження для постійного або довготривалого проживання за кордоном. Імміграція – це процес в'їзду іноземних громадян до країни з метою постійного або довготривалого проживання. Реєміграція – це зворотній міграційний процес, що включає повернення емігрантів на батьківщину або виїзд іммігрантів з країни перебування.

Дослідивши багатогранну природу міграції, ми можемо дійти до більш комплексного розуміння цього поняття — це складний соціально-економічний процес, що має значний вплив на економіку, соціальну сферу та демографічну ситуацію як держав-донорів, так і держав-реципієнтів та передбачає переміщення людей з однієї країни в іншу країну з метою постійного або тимчасового проживання.

Важливо розуміти, що міграційні потоки часто мають комплексний характер і можуть поєднувати в собі різні види міграції. Наприклад, трудова міграція може бути одночасно сезонною, легальною та внутрішньоконтинентальною. Тому для ефективного управління міграційними процесами та розробки відповідних політик необхідно враховувати всі аспекти та особливості цього явища.

Міжнародна трудова міграція має як позитивні, так і негативні наслідки, потребує ефективного управління та захисту прав мігрантів.

1.2. Розвиток процесів міжнародної трудової міграції

Міжнародна трудова міграція існує протягом всієї історії людства. Проте, саме в 20-му столітті вона набула масового характеру, ставши одним з найважливіших демографічних та соціально-економічних явищ у світі.

Звідси можемо виділити п'ять основних етапів еволюції міжнародної трудової міграції (рис. 1.2).

Рис. 1.2 — Основні етапи еволюції міжнародної трудової міграції

Джерело: складено автором на основі даних [22].

Етап промислової революції (друга половина XVIII – середина XIX століття). Цей період був спричинений бурхливим розвитком промисловості, який стимулював масові переміщення людей з сільської місцевості до міст та між країнами. Цим було започатковано формування світового ринку праці.

На етапі накопичення капіталу (80-ті роки XIX століття – Перша світова війна) відбулося посилення соціально-економічної нерівності та зміни у структурі світового ринку праці. Це призвело до трансформації міграційних потоків, зокрема до збільшення частки кваліфікованих мігрантів, які шукають кращі можливості для застосування своїх знань та навичок.

Особливістю етапу між двома світовими війнами (1918-1939 роки) є міжконтинентальна міграція і навіть рееміграція з класичної країни іммігранта – США.

Для етапу після Другої світової війни (до 90-х років XX століття) характерне розширення міжнародних економічних зв'язків, зростання ролі транснаціональних корпорацій, початок науково-технічної революції.

Етап нової технічної революції (НТР) характеризується монополізацією міжнародних ринків праці і капіталу, процесів інтернаціоналізації, глобалізації та інтеграції (з 90-х років XX століття).

Починаючи з 20-го століття причини трудової міграції вагомо не змінилися. Отже, основними факторами її виникнення та існування з боку країн-донорів виступають:

- велика густина населення (наприклад, в Індії, Китаї, Нігерії тощо);
- масове безробіття, спричинене технологічними змінами, недосконалою соціальною політикою, коливаннями попиту на продукцію, що є спеціалізацією країни;
- значні суспільно-політичні потрясіння, такі як, наприклад, війна.

Також зазначимо ряд причин, які стимулювали зростання міграційних потоків у XX столітті:

- індустріалізація та урбанізація: розвиток промисловості та міст у країнах Західної Європи та Північної Америки призвів до зростання попиту на робочу силу, що стимулювало міграцію з країн, де рівень життя був нижчим;
- війни та політичні потрясіння: Перша та Друга світові війни, а також численні локальні конфлікти призвели до масових переміщень людей, які шукали притулку та кращих умов життя в інших країнах;
- демографічні зміни: зростання населення та зниження рівня народжуваності в розвинених країнах призвели до старіння населення та дефіциту робочої сили, що стимулювало міграцію з країн з молодшою віковою структурою населення;

- глобалізація: розвиток транспортних та комунікаційних технологій, а також зростання взаємозв'язків між країнами світу полегшило переміщення людей та сприяло зростанню міграційних потоків [22].

Варто зазначити, що з плином часу, розвинені країни навпаки стимулювали потоки трудової міграції, адже вони відіграють ключову роль у функціонуванні економіки, займаючи ніші, які не заповнені місцевим населенням. І це пов'язано з низкою факторів:

- невідповідність навичок та кваліфікації місцевих жителів потребам роботодавців;
- небажання місцевих жителів виконувати певну роботу, яка вважається непрестижною, важкою, низькооплачуваною або небезпечною;
- демографічні фактори, такі як старіння населення та низька народжуваність.

Тому трудові мігранти часто зосереджуються в таких сферах:

- робота у сфері послуг: хімчистки, доставка продуктів харчування, торгівля, прибирання;
- важка й некваліфікована робота: будівельні роботи, конвеєрна робота на заводах та виробництвах, видобуток сировини, обробка харчових і промислових продуктів;
- домашні роботи, а саме: догляд за дітьми, хворими та людьми похилого віку;
- тіньовий бізнес: робота без оформлення, виробництво контрафактної продукції;
- сфера краси та догляду: наприклад, робота у салонах краси;
- сфера туризму і розваг: готелі, ресторани, казино;
- аграрний бізнес: наприклад, робота на фермах.

Зазначене підтверджують і статистичні дані від Єврокомісії за квітень 2024 року (рис. 1.3).

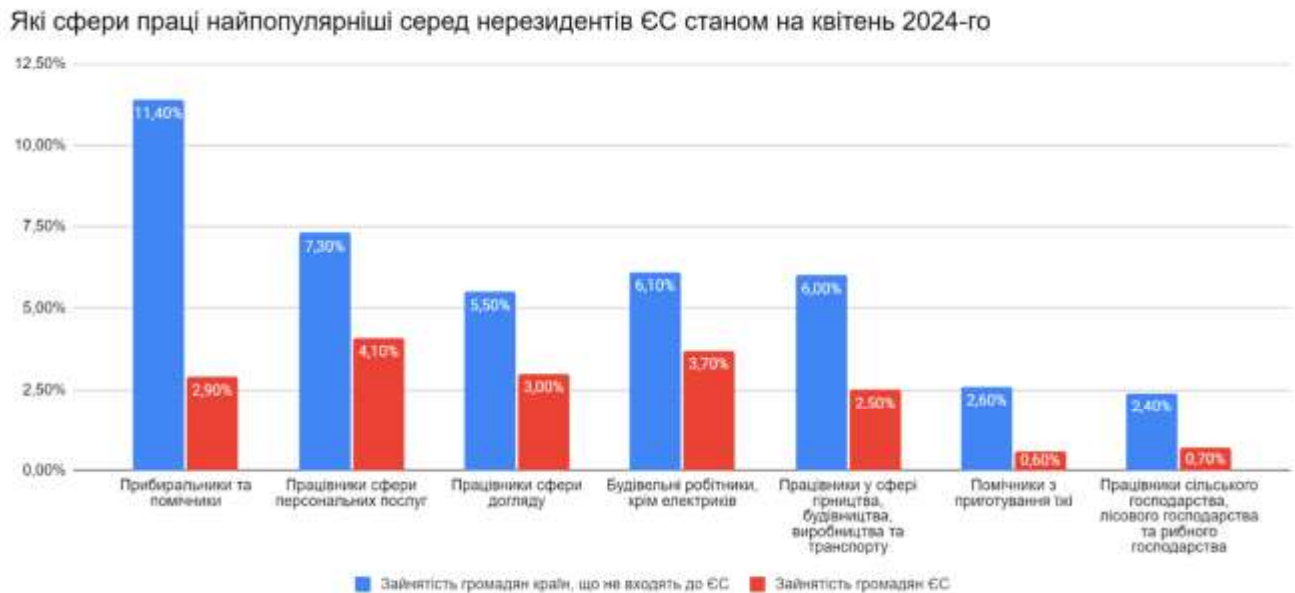

Рис. 1.3 — Сфери праці, які є найпопулярнішими серед мігрантів/нерезидентів ЄС станом на квітень 2024-го

Складена автором на основі джерела [23]

Окрім того, у деяких галузях, що потребують високої кваліфікації, також спостерігається дефіцит кадрів, який заповнюють трудові мігранти. Це лікарі, інженери, ІТ-фахівці, науковці, інші професіонали тощо.

Таким чином, мігранти в багатьох випадках зосереджені в нижчому і в найвищому сегментах ринку праці, залишаючи при цьому середній сегмент місцевим жителям. Це може мати як позитивні, так і негативні наслідки для економіки країни. З одного боку, мігранти можуть:

- заповнювати вакансії, які не можуть бути «покриті» місцевим населенням через дефіцит кваліфікованих кадрів або небажання працювати в певних галузях. Це може призвести до зростання економіки, збільшення податкових надходжень та створення нових робочих місць;

- володіти знаннями, навичками та технологіями, яких немає у місцевого населення. Це стимулює підвищення продуктивності, інновацій та конкурентоспроможності країни;

- сплачують податки, що може призвести до збільшення доходів державного бюджету.

З іншого боку, міграція може призводити до:

- зниження заробітної плати та погіршення умов праці для місцевих жителів, особливо в тих галузях, де працюють мігранти;

- зростання соціальної напруги та етнічних конфліктів, пов'язаних з конкуренцією за робочі місця та ресурси;

- «відплив мізків» з країн походження, коли найкваліфікованіші та найталановитіші громадяни їдуть за кордон, що може негативно вплинути на розвиток цих країн.

З плином часу, особливо в епоху глобалізації, характер та динаміка міжнародної трудової міграції суттєво змінюються. Замість традиційних моделей, де мігранти переїжджали з бідних країн до багатих, зараз спостерігається більш складне та багатовекторне переміщення людей. Зараз до основних «трендів» можна віднести зокрема:

- глобальний масштаб: міграційні процеси охоплюють практично всі країни світу, а не лише традиційний напрямок з бідних до багатих країн;

- посилення «відтоку мізків»: спостерігається інтенсивніша міграція висококваліфікованих фахівців та науковців до розвинених країн;

- фемінізація міграції: жінки все активніше беруть участь у міжнародній трудовій міграції, займаючи різноманітні професійні ніші;

- "молода" міграція: зростає частка молодих мігрантів, які шукають можливості для навчання, працевлаштування та кращого життя;

- міжрегіональна міграція: активізуються міграційні потоки між країнами, що розвиваються, а також між розвиненими країнами;
- нелегальна міграція: попри зусилля урядів, обсяги нелегальної міграції продовжують зростати, створюючи додаткові виклики для держав;
- віртуальна міграція: розвиток інформаційних технологій сприяє виникненню нової форми міграції — віртуальної — це коли фахівці працюють віддалено на замовників з інших країн;
- мультикультуралізм: міграція сприяє формуванню мультикультурних суспільств, збагачуючи їх різноманітністю культур, традицій та досвіду.

Україна, як і безліч інших країн, стала учасником значних міграційних потоків, які впливали на її економіку та соціальну структуру - протягом своєї історії Україна була як країною еміграції, так і імміграції. У 20-му столітті міграційні процеси в Україні мали такі особливості та етапи:

До Першої світової війни з території України емігрували переважно селяни, які шукали кращих умов життя в США, Канаді, Аргентині та інших країнах.

У міжвоєнний період міграція з України значно скоротилася через економічні та політичні катаклізми.

Після Другої світової війни радянський режим жорстко контролював міграційні процеси, обмежуючи виїзд з країни. Проте існувала трудова міграція в межах СРСР, коли українські спеціалісти направлялися на роботу до інших республік.

Після розпаду СРСР Україна стала незалежною державою і міграційні процеси знову активізувалися на світовому рівні.

Отже, міжнародна трудова міграція є важливим явищем, яке існує протягом усієї історії людства та впливає на глобальну економіку та соціальні структури як мінімум. Вона набула масового характеру в 20-му столітті, пройшовши п'ять основних етапів еволюції. Починаючи з промислової революції, яка стимулювала переміщення людей з сіл до міст та між країнами, і закінчуючи новою технічною революці-

єю, що характеризується глобалізацією та інтеграцією, міжнародна трудова міграція зазнала значних змін.

Основні причини трудової міграції, такі як велика густота населення, безробіття та соціально-політичні потрясіння, залишаються актуальними і в 21-му столітті. Розвинені країни стимулюють трудову міграцію, оскільки мігранти заповнюють ніші на ринку праці, які не можуть бути заповнені місцевим населенням. Мігранти часто працюють у сфері послуг, будівництві, сільському господарстві, а також займають висококваліфіковані посади, такі як лікарі, інженери та ІТ-фахівці.

Важливо пам'ятати, що міжнародна трудова міграція має як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, мігранти заповнюють вакансії, приносять нові знання та технології, сплачують податки. Тоді як з іншого, міграція може призводити до зниження заробітної плати, соціальної напруги та «відтоку мізків» тощо.

У 21-му столітті міжнародна трудова міграція характеризується глобальним масштабом, посиленням «відпливу мізків», фемінізацією, омолодженням, міжрегіональними потоками, нелегальною та віртуальною міграцією тощо. Україна, як і багато інших країн, є активним учасником міграційних процесів, які суттєво впливають на її економіку та соціальну структуру, а особливо у контексті війни.

1.3. Система регулювання міжнародної трудової міграції та шляхи її трансформації

Система регулювання міжнародної трудової міграції являє собою комплекс заходів, спрямованих на упорядкування міграційних процесів, захист прав та інтересів мігрантів, а також мінімізацію негативних наслідків міграції.

Міжнародна організація праці (МОП) відіграє значну роль у захисті прав мігрантів. Її унікальний мандат, наданий ООН, робить МОП єдиною міжнародною структурою, уповноваженою сприяти реалізації політики в галузі міжнародної міграції. Організація об'єднує представників урядів, роботодавців та працівників 187 держав-членів для встановлення трудових стандартів, розробки політики та програм, що сприяють забезпеченню гідної праці для жінок і чоловіків. МОП ухвалив сотні конвенцій, спрямованих на:

- заборону праці за примусом;
- ліквідацію дискримінації у сфері праці;
- забезпечення гідних умов праці для всіх людей, незалежно від їхнього міграційного статусу [24].

Наприклад, програма МОП «Гідна праця» сприяє поліпшенню економічних і трудових умов, які дають усім працівникам, роботодавцям і урядам можливість бути зацікавленими в тривалому мирі, процвітанні та прогресі. Так, на Генеральній Асамблеї ООН у вересні 2015 року концепція «Гідна праця» та її чотири стовпи (створення робочих місць, соціальний захист, права на роботі та соціальний діалог) були включені до нового Порядку денного сталого розвитку до 2030 року [25].

До інших важливих організацій у питанні системи регулювання міжнародної трудової міграції можна віднести такі.

Організація об'єднаних націй (ООН). Місією цієї організації є зберегти міжнародний мир та безпеку, розвивати дружні стосунки між націями, сприяти досягненню спільних цілей у соціальній, економічній, культурній та гуманітарній сферах, а також забезпечити повагу до прав людини та основних свобод для всіх незалежно від раси, статі, мови, релігії та національності. До завдань ООН в контексті міграції варто віднести:

- координація зусиль різних агентств ООН та інших міжнародних організацій, що займаються міграцією;

- захист прав мігрантів та сприяння їх інтеграції в суспільства приймаючих країн;
- збір та аналіз даних про міграцію;
- розробка та впровадження політик, спрямованих на регулювання міграційних потоків;
- надання гуманітарної допомоги мігрантам, які перебувають у скрутному становищі [26].

Департамент ООН з координації гуманітарних питань. Департамент координує гуманітарну допомогу людям, які постраждали від стихійних лих, конфліктів та інших надзвичайних ситуацій. Завданнями Департаменту ООН з координації гуманітарних питань в контексті міграції є:

- надання гуманітарної допомоги мігрантам, які перебувають у скрутному становищі, наприклад, тим, хто перебуває в таборах для біженців або внутрішньо переміщених осіб;
- захист прав мігрантів, які постраждали від насильства, експлуатації та дискримінації;
- сприяння довгостроковому вирішенню проблем, що призвели до міграції [27].

Департамент з економічних і соціальних питань ООН. Місією Департаменту є збір, аналіз та поширення інформації з соціально-економічних питань, щоб сприяти формуванню політики та прийняттю рішень на основі доказів. До завдань Департаменту в контексті міграції варто віднести:

- збір та аналіз даних про міграційні потоки, тенденції та вплив міграції на країни походження, транзиту та призначення;
- розробка та вдосконалення методології збору та аналізу міграційних даних;
- підготовка докладів та публікацій з питань міграції;

- надання технічної допомоги країнам у зміцненні їх статистичного потенціалу щодо міграції;

- сприяння міжнародному співробітництву з питань міграційної статистики [28].

Департамент з питань сталого розвитку ООН. Місією Департаменту є забезпечення системного керівництва та координації зусиль системи ООН щодо сталого розвитку. Завданнями в контексті міграції є:

- координація роботи системи ООН з питань міграції;
- підтримка міжсекторальної співпраці з питань міграції;
- сприяння вдосконаленню глобальної системи управління міграцією;
- надання технічної допомоги країнам у розробці та впровадженні політики щодо міграції;

- підтримка досліджень та аналізу з питань міграції [29].

Світовий банк. Місією організації є скорочення бідності та сприяння процвітанню у всьому світі. До завдань Світового банку в контексті міграції можемо віднести:

- дослідження впливу міграції на економічний розвиток;
- надання фінансової та технічної допомоги країнам для управління міграцією;

- сприяння створенню сприятливого середовища для трудової міграції [30].

Міжнародна організація з міграції (МОМ). Місія: забезпечувати гуманітарну допомогу мігрантам та сприяти впорядкованій та гуманній міграції. Завдання МОМ в контексті міграції:

- надання допомоги та захисту мігрантам, включаючи жертв торгівлі людьми та експлуатації;

- заохочення та підтримка упорядкованої та гуманної міграції;
- зміцнення потенціалу урядів у управлінні міграцією;

- сприяння міжнародному співробітництву з питань міграції [31].

У зв'язку зі зростанням глобалізації та змінами в світовій економіці, система регулювання міжнародної трудової міграції зазнає значних трансформацій. Нові виклики, такі як пандемія COVID-19, зміна клімату, загострення конфліктів, війн та технологічні інновації, ставлять під сумнів традиційні підходи до міграційної політики.

Пандемія COVID-19 суттєво вплинула на міграційні процеси, обмежуючи можливості для мігрантів знаходити роботу та мігрувати між країнами. Це викликало потребу у перегляді міграційних стратегій та розвитку нових механізмів підтримки мігрантів у складних умовах [32, 33].

З іншого боку, технологічні інновації пропонують нові можливості для підтримки мігрантів, зокрема, через електронні платформи для пошуку роботи, онлайн-курси для вивчення мови, а також електронні системи управління міграційними процесами тощо.

Таким чином, трансформація системи регулювання міжнародної трудової міграції вимагає гнучкості, інновацій та співпраці між країнами та міжнародними організаціями для відповіді на сучасні виклики та забезпечення сталої та безпечної міграції [34].

Загалом, варто відзначити і суттєву роль іммігрантів у стимулюванні економічного зростання країн з розвиненою економікою. Дослідження свідчать про те, що приплив іммігрантів призводить до збільшення обсягів виробництва та продуктивності праці як у короткостроковій, так і в середньостроковій перспективі.

Наприклад, згідно із дослідженням Міжнародного валютного фонду в 2023 році, збільшення припливу іммігрантів на один відсотковий пункт щодо загальної зайнятості призводить до зростання обсягів виробництва на майже 1% на п'ятий рік [35].

Цей ефект зумовлений кількома факторами:

- доповнення навичок: іммігранти привносять на ринок праці нові знання, досвід та навички, які доповнюють кваліфікацію місцевих працівників. Це веде до підвищення загальної продуктивності та стимулює інновації;

- збільшення робочої сили: зростання чисельності робочої сили завдяки іммігрантам дозволяє розширювати виробництво, задовольняти потреби зростаючого ринку та заповнювати дефіцит кадрів у певних галузях;

- зростання конкуренції: наявність іммігрантів на ринку праці підсилює конкуренцію, що спонукає як місцевих жителів, так і самих іммігрантів до постійного вдосконалення своїх навичок та підвищення кваліфікації.

Також МВФ у дослідженні зазначила, що не знайшла жодних доказів негативного впливу трудової міграції на сукупну зайнятість корінного населення.

А от вплив імміграції на продуктивність праці в країнах, що розвиваються, є більш неоднозначним. Деякі дослідження свідчать про позитивний ефект, подібний до того, що спостерігається в розвинених країнах. Інші ж вказують на те, що приплив біженців, наприклад, може мати обмежений або й негативний вплив на продуктивність через низку причин:

- труднощі з інтеграцією: біженці часто стикаються з мовними бар'єрами, невизнанням кваліфікації, обмеженим доступом до освіти та медичних послуг. Це ускладнює їхнє працевлаштування та стримувати зростання продуктивності;

- дискримінація та ксенофобія: біженці можуть зазнавати дискримінації з боку місцевого населення, що ускладнює їх інтеграцію в суспільство та обмежує можливості для самореалізації;

- недостатність ресурсів: країни, що розвиваються, часто не мають достатніх ресурсів для ефективної інтеграції.

Тому важливо шукати шляхи трансформації системи регулювання міжнародної трудової міграції задля покращення її впливу на країни.

Ураховуючи постійні зміни в глобальному середовищі, система регулювання міжнародної трудової міграції потребує постійної трансформації та адаптації до нових викликів та можливостей. Опираючись на сучасні виклики та зміни в глобальному контексті, варто відзначити ключові шляхи для трансформації системи регулювання міжнародної трудової міграції:

- створення гнучких механізмів: необхідно розвивати гнучкі міграційні політики, які можуть адаптуватися до змінних умов та потреб національних економік;
- підвищення захисту прав мігрантів: важливо розробляти та реалізувати механізми, які гарантують захист прав мігрантів, враховуючи їхні особливості та потреби;
- сприяння інтеграції мігрантів: необхідно зосереджуватися на розвитку програм та ініціатив, які сприяють інтеграції мігрантів в суспільство, включаючи освіту, вивчення мови та професійну підготовку;
- співпраця між країнами: важливо зміцнювати міжнародну співпрацю між країнами для обміну досвідом та кращими практиками у сфері міграції;
- використання технологій: технологічні інновації можуть допомогти в розвитку ефективних механізмів управління міграційними процесами, включаючи електронні платформи та системи управління даними.

Отже, міжнародна трудова міграція є складним процесом, який вимагає ефективної системи регулювання для захисту прав мігрантів та мінімізації негативних наслідків. Міжнародні організації, такі як МОП, ООН, Світовий банк та МОМ, відіграють ключову роль у цьому процесі, розробляючи стандарти, політики та програми, спрямовані на забезпечення гідної праці та захисту прав мігрантів.

Зростання глобалізації та зміни в світовій економіці, включаючи пандемію COVID-19 та технологічні інновації, вимагають трансформації системи регулювання міжнародної трудової міграції. Необхідно розробляти гнучкі механізми, які можуть

адаптуватися до нових викликів, підвищувати захист прав мігрантів, сприяти їхній інтеграції та зміцнювати міжнародну співпрацю.

Дослідження свідчать про позитивний вплив іммігрантів на економічне зростання розвинених країн, збільшуючи обсяги виробництва та продуктивність праці. Однак, вплив імміграції на країни, що розвиваються, є більш неоднозначним і залежить від багатьох факторів, включаючи труднощі з інтеграцією та недостатність ресурсів.

Для покращення впливу міжнародної трудової міграції на країни, що розвиваються, необхідно зосередитися на розробці та впровадженні ефективних програм інтеграції, боротьбі з дискримінацією та забезпеченні доступу до освіти та медичних послуг для мігрантів. Тільки спільними зусиллями можна створити ефективну та справедливую систему, яка забезпечить захист прав мігрантів та сприятиме їхньому внеску в економічний розвиток країн.

РОЗДІЛ 2. РОЛЬ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСАХ МІЖНАРОДНІЙ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ

2.1. Міграційна криза в країнах Європейського союзу

Нелегальна міграція завжди становила серйозну проблему для індустріально розвинених демократій, особливо для тих, де вже проживає значна кількість іноземців. Це явище, у свою чергу, стимулює подальший приплив мігрантів з країн їхнього походження, посилюючи проблему.

Міграційна криза в Європейському союзі (ЄС) стала одним із найактуальніших та найскладніших питань, з якими він стикається протягом останнього десятиліття. Масовий потік мігрантів з країн Близького Сходу, Африки та Південної Азії спричинив значні політичні, соціальні та економічні наслідки для країн-членів ЄС. Збройні конфлікти, переслідування та соціально-економічні проблеми у країнах їхнього походження призвели до масштабного переміщення населення до Європи.

Ситуація в Європі 2015-2016 років продемонструвала безпрецедентні масштаби внутрішньої міграції. У 2015 році кількість нелегальних перетинів кордону ЄС сягнула 1,8 мільйонів, що майже у 6 разів більше, ніж у 2014 році [36]. Країни-члени ЄС зреагували на кризу відновленням контролю на кордонах Шенгенської зони та жорсткою риторикою, спрямованою на інші країни ЄС та Брюссель. Проте, ці заходи не зупинили потік мігрантів. До кінця березня 2016 року до Греції прибуло 147 тисяч нелегальних мігрантів.

У лютому 2016 року, у відповідь на очікувану угоду з Туреччиною «один си-рієць входить, один виїжджає», країни ЄС почали закривати свої кордони, що призвело до скупчення більше ніж 50 тисяч мігрантів на шляху до Північної Європи, з яких майже усі опинилися «заблокованими» в Греції. Протягом 2016 року угода ЄС з

Туреччиною, яка була завершена в липні, здавалося, тримається, і кількість перетинів з Туреччини впала до менше 100 на день, порівняно з 2000 на день до виконання угоди [37]. Однак, невдалий військовий переворот у Туреччині в липні 2016 року значно погіршив відносини між Туреччиною та Заходом, зробивши угоду ще більш хиткою. Уряд президента Ердогана затримав тисячі людей, яких підозрювали у причетності до заколоту, що призвело до заморожування співпраці з ЄС з питань міграції [38].

До 2015 року більшість нелегальних мігрантів обирали маршрути центрального та західного Середземномор'я, що призводило до їх затримання в південних державах-членах, адже в ЄС існує Дублінський регламент.

Дублінський регламент або ж Дублінська система – це законодавчий акт Європейського Союзу, який визначає, яка держава-член ЄС несе відповідальність за розгляд заяв про надання притулку. Також відомий як регламент № 604/2013.

Метою Дублінського регламенту є:

- запобігти поданню заяв про надання притулку в декількох державах-членах;
- скоротити кількість випадків, коли держави-члени ЄС перекладають відповідальність за розгляд заяв про надання притулку одна на одну;
- забезпечити справедливий розподіл відповідальності за розгляд заяв про надання притулку між державами-членами ЄС.

Дублінський регламент ґрунтується на принципі першої країни в'їзду. Це означає, що держава-член ЄС, до якої заявник про надання притулку вперше в'їхав на законних підставах, зазвичай несе відповідальність за розгляд його заяви.

Існує кілька винятків з цього правила. Наприклад, якщо заявник про надання притулку має сім'ю, яка вже проживає в іншій державі-члені ЄС, то ця держава-член може бути визначена відповідальною за розгляд його заяви.

Дублінський регламент застосовується у всіх 27 державах-членах ЄС, а також в Ісландії, Норвегії, Ліхтенштейні та Швейцарії [38].

Однак в 2015 році ситуація змінилася через рішення Німеччини використати «положення про суверенітет», добровільно взявши на себе відповідальність за опрацювання прохань про надання притулку громадян Сирії, при цьому не маючи жодних зобов'язань для цього відповідно до критеріїв Регламенту (у випадках коли громадяни Сирії вперше в'їхали не в Німеччину, але просять притулку в Німеччині). У підсумку, це призвело до реорганізації міграційних потоків у Європі. Це спровокувало напругу між країнами-членами та країнами-кандидатами, які стали стикатися з надмірним тиском міграційних потоків.

У пошуках тимчасового вирішення потоку мігрантів, що «рвалися» до Європи, президент Єврокомісії Жан-Клод Юнкер запропонував у 2015 році план розподілу мігрантів між державами-членами ЄС. Проте Велика Британія виступила проти скасування Дублінської системи та відмовилася від будь-якої схеми переселення на основі солідарності. Єврокомісія відповіла планом добровільного переселення, але він також був невдалим, оскільки країни центральної східної Європи, зокрема, однозначно виступали проти будь-якого плану розподілу тягаря, хоча деякі з їх попередньої жорсткої риторики, у підсумку, дещо пом'якшилися. Таким чином, запропонований план розподілу виявився невдалим, адже країни-члени не домовилися щодо механізмів перерозподілу мігрантів.

Зрештою, план добровільного переселення, запропонований Комісією, також виявився невдалим, оскільки до січня 2016 року було переселено лише дуже обмежену кількість біженців з числа запланованих. Країни-члени продовжували тиснути на Італію та Грецію, щоб вони погодилися на їхні запити на передачу мігрантів, проте перерозподіл не відбувався на необхідному рівні.

Держави-члени ЄС несли різне навантаження щодо прийому та розгляду заяв про надання притулку. Південні країни Європи, такі як Італія та Греція, стали пер-

шими пунктами призначення для більшості мігрантів, що призвело до значних проблем з управлінням потоком людей та наданням їм необхідної допомоги.

Міграційна криза також стала випробуванням політики ЄС щодо зони свободи, безпеки та правосуддя (аббревіатура англійською — AFSJ), оскільки ставало все більш очевидним, що коли тисячі шукачів притулку намагаються нелегально потрапити до ЄС, національні прикордонні органи не можуть належним чином розслідувати підозрілих осіб. У той же час європейці почали хвилюватися, що терористи та інші злочинці можуть скористатися незахищеними кордонами. Коли поліцейські розслідування вибухів у Парижі та Брюсселі, які відбулися в листопаді 2015 року та березні 2016 року відповідно, підтвердили підозри, що терористи ІДІЛ скористалися хаосом на кордоні Греції, щоб непомітно проникнути в Європу, вільну від паспортів Шенгенську зону. [39]. Велика кількість нелегальних мігрантів, які прибули до Європи у 2015–2016 роках, тепер стала проблемою внутрішньої безпеки. Так само, коли європейські та національні лідери почали переосмислювати міграційну кризу як проблему внутрішньої безпеки, кризу стало важче впоратися на наднаціональній основі ЄС.

Унаслідок терористичних актів та колосального збільшення нелегальних мігрантів, громадська думка стала важливим фактором у відповіді на міграційну кризу в Європейському Союзі і проявилася вона на різних рівнях:

По-перше, на рівні загальної громадської думки спостерігалось зростання антимігрантських настроїв у деяких державах-членах, зокрема у Франції та Великобританії. Політичним лідерам у цих країнах стало ризиковано підтримувати європейські рішення щодо управління потоками нелегальних мігрантів. Наприклад, теракти в Парижі в листопаді 2015 року та події в Брюсселі у березні 2016 року підштовхнули суспільство до зменшення підтримки для шукачів притулку. У цей час ультраправі політичні сили, які виступають за жорстку міграційну політику, наприклад,

прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан зміг скористатися моментом, щоб припинити міграцію до країни [40].

По-друге, наступним рівнем впливу громадської думки стала її здатність мобілізувати ультраправі партії та перетягнути центристські партії в праву частину спектру. У результаті цього ультраправі партії здобули місця в парламентах на виборах до Європейського парламенту та національних рівнях. Це стає причиною напруженості серед центристських партій та урядів держав-членів.

По-третє, рівень впливу громадської думки став очевидним під час референдуму про Brexit у Великій Британії у червні 2016 року. Бажання зменшити міграцію стало ключовою причиною голосування за вихід з Європейського Союзу. Цей референдум продемонстрував велику розділеність у британському суспільстві щодо міграційного питання, що призвело до внутрішніх розбіжностей як у правлячій Консервативній партії, так і в Лейбористській партії [41].

Однією з причин, чому ЄС створив Європол (агентство AFSJ, якому передували десятиліття внутрішньоєвропейської поліцейської співпраці) у 1998 році, було боротися з загальноєвропейськими злочинними та терористичними мережами, які використовують скасування контролю на внутрішніх кордонах [42]. Проте забезпечення безпеки європейців нерозривно пов'язане зі складними проблемами контролю кордонів ЄС: держави-члени ЄС повинні контролювати територію, яка має майже 1800 призначених пунктів перетину зовнішнього кордону, включаючи 665 повітряних кордонів, 871 морський кордон і 246 сухопутних кордонів [43].

Варто й зазначити, а якими саме маршрутами користуються незаконні мігранти. Міграційні маршрути — це шляхи, якими люди переміщуються з одного місця в інше, через міжнародні кордони або в межах держави [44]. Тим часом як більшість людей у всьому світі подорожує з метою бізнесу чи туризму та дотримується офіційних наземних, повітряних або морських маршрутів, щоб дістатися до місця приз-

начення, інші можуть рухатися поза межами регулятивних норм країн походження, транзиту та призначення.

Мігранти та біженці, які намагаються дістатися до Європи, часто вирушають у подорожі, які становлять загрозу для життя, оскільки контрабандисти використовують дедалі небезпечнішу тактику, щоб перетнути Середземне море. Усе частіше вони використовують непридатні для плавання та/або переповнені човни, а також човни з дуже великою місткістю, які ще більш небезпечні.

Попри те, що пік міграційної кризи припадав на 2015-2016, у 2022-2023 роках тенденція збільшення нелегальних мігрантів, які щоденно намагаються дістатися Європи через різноманітні небезпечні маршрути, зростала (рис. 2.1).

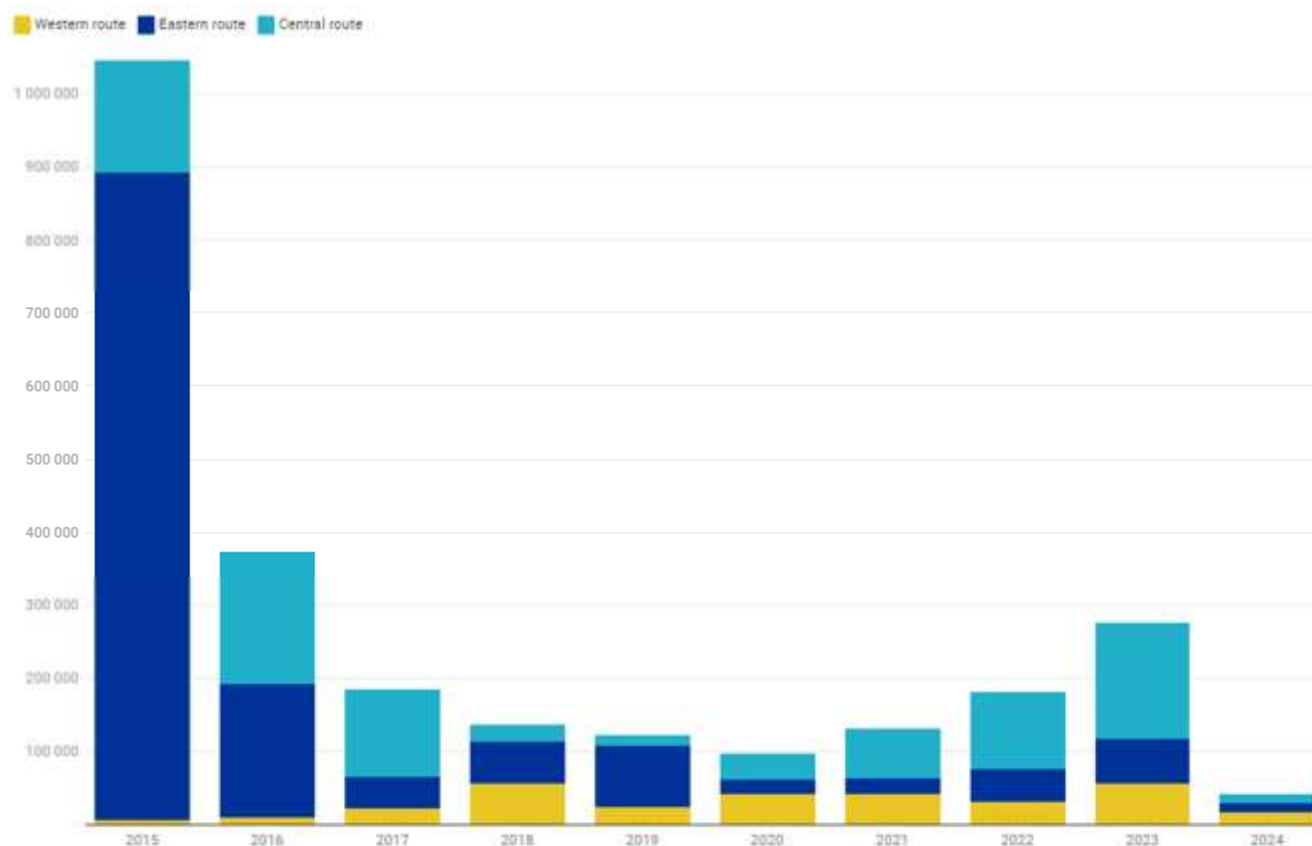

Рис. 2.1 — Щорічні нелегальні прибуття мігрантів за різними маршрутами станом на кінець березня 2024-го

Створено автором на основі даних Frontex [44].

Основними шляхами, згідно із даними Frontex [45], стали (рис. 2.2)

- західноафриканський маршрут. Цей маршрут з'єднує Західну Африку з іспанськими Канарськими островами. У 2023 році кількість нелегальних мігрантів, які прибули з цього регіону потроїлася, що пояснюється нестабільністю в Західній Африці. Контрабандисти використовують більші каюки (західноафриканські рибальські човни), щоб перевозити більше людей. Зростання на 161% порівняно з 2022 роком було здебільшого зумовлене збільшенням прямих виїздів із Сенегалу, за яким йдуть Марокко та Малі. Оскільки деякі країни регіону переживають зростаючу нестабільність, ймовірно подальше зростання міграції по цьому маршруту.

- центральний середземноморський шлях. Цей маршрут проходить через Середземне море між Північною Африкою та Італією та Мальтою. У 2023 році кількість нелегальних мігрантів, що прибула до Центрального Середземномор'я значно зросла (більше ніж на 50 000 порівняно з 2022 роком), загалом досягнувши майже 158 000 нелегальних перетинів кордону (на 50% більше, ніж у 2022 році). Найбільшими групами мігрантів були тунісці, гвінейці та івуарійці. Контрабандисти використовували в основному саморобні металеві човни, але також спостерігалось збільшення використання інших типів суден, таких як рибальські човни.

- східно-середземноморський шлях. Цей маршрут охоплює рух до Кіпру, грецьких морських кордонів і сухопутних кордонів Греції та Болгарії з Туреччиною. У 2023 році було зареєстровано близько 60 000 нелегальних мігрантів, що є другим роком поспіль після мінімуму пандемії. Найчастіше прибували сирійці, афганці та палестинці. Відбулося зростання кількості прибулих з Лівану, Лівії та Сирії. Через конфлікти та нестабільність у регіоні ймовірно, що на східно-середземноморському

та центрально-середземноморському маршрутах буде спостерігатися більша міграційна активність.

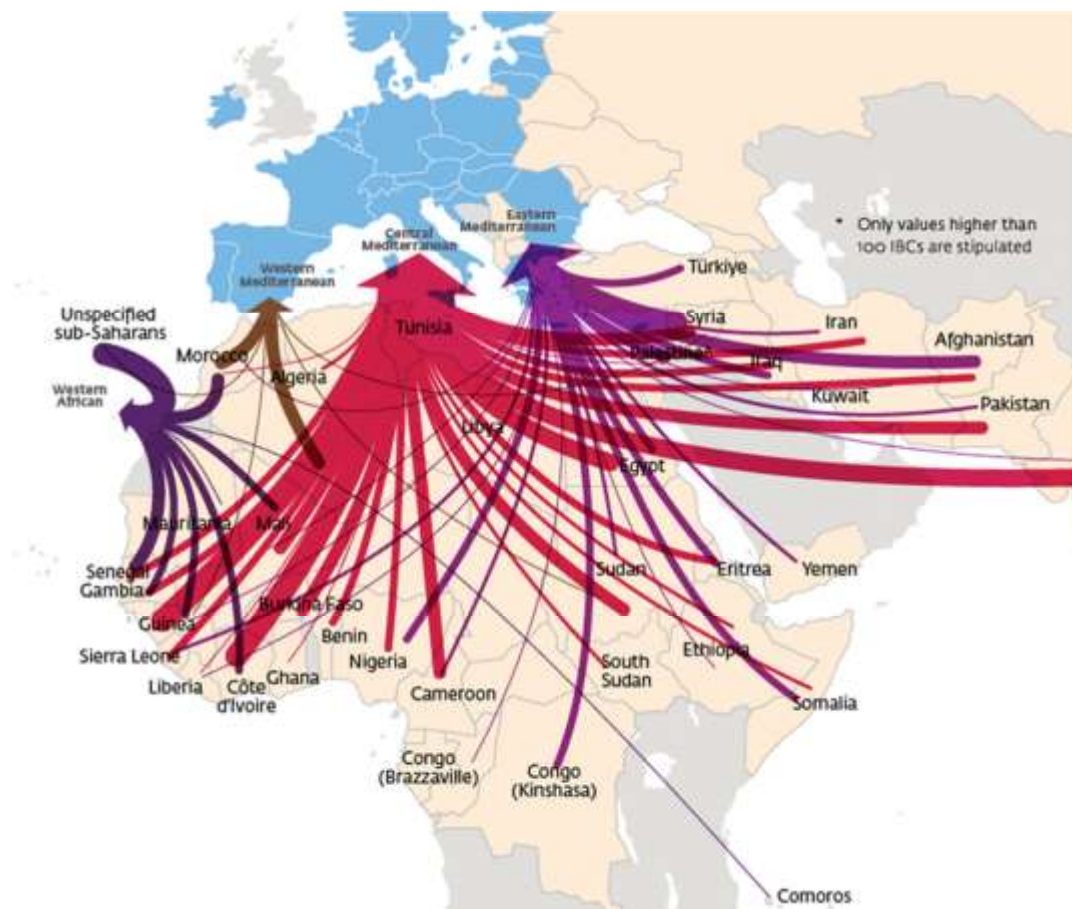

Рисунок 2.2 – Карта найпопулярніших маршрутів нелегальної міграції до країн ЄС станом на 2023 рік [45]

- східний прикордонний шлях. Цей маршрут проходить вздовж 6 000 кілометрового сухопутного кордону між Білоруссю, Молдовою, Україною, Російською Федерацією та країнами-членами ЄС – Естонією, Фінляндією, Угорщиною, Латвією, Литвою, Норвегією, Польщею, Словаччиною та Румунією. У 2023 році кількість нелегальних перетинів кордону на цьому маршруті скоротилася на 12%, що в основному відображає стабільну ситуацію на кордоні з Білоруссю. Проте окремі випадки продовжували надходити майже щодня. Існує ризик, що міграція може бути викори-

стана як інструмент тиску з огляду на все більш напружені відносини на східному кордоні ЄС.

- західно-середземноморський шлях. Цей маршрут веде з північного заходу Африки на південь Іспанії. У 2023 році він збільшився приблизно на 12%, причому марокканці та алжирці становили найбільші групи мігрантів. Використання потужних швидкісних катерів для перевезення мігрантів стало поширеним явищем у 2023 році.

- західнобалканський маршрут. Цей маршрут включає Болгарію, Румунію, Угорщину та Хорватію на сухопутних кордонах із країнами Західних Балкан. За західнобалканським маршрутом зафіксували зменшення на 31% до 99 000 приїздів. Частина тиску з боку сербських кордонів перемістилася на кордони ЄС із Боснією та Герцеговиною, де за перші одинадцять місяців 2023 року кількість нелегальних перетинів кордону зросла приблизно на 80% порівняно з тим самим періодом 2022 року. Найчастіше прибували сирійці, турки та афганці.

Події на сухопутних кордонах із Західними Балканами можуть стати сюрпризами для європейського управління кордонами, оскільки візова політика змінюється та використовуються різноманітні лазівки. Кроки до узгодження візової політики показали обнадійливі результати.

- маршрут Ла-Маншу. У 2023 році виявлено понад 62 тисяч незаконних перетинів кордону на виїзді, включаючи як спроби, так і успішні перетини. У підсумку, відбулося падіння на 12% порівняно з 2022 роком, що відображає застосовані посилені заходи спостереження та вжиття заходів раннього виявлення. Найчастіше при виїзді повідомлялося про мігрантів з Афганістану, Іраку та Сирії.

У 2015 році було 1,83 мільйони нелегальних перетинів зовнішніх кордонів ЄС. Тим часом як, за попередніми підрахунками Frontex [46], кількість нелегальних перетинів кордону на зовнішньому кордоні ЄС у 2023 році сягнула приблизно 380 000, що було зумовлено зростанням кількості прибулих через Середземноморський

регіон. Це найвищий рівень з 2016 року і на 17% більше, ніж у 2022 році, що свідчить про стійку тенденцію до зростання протягом останніх трьох років (рис. 2.3).

Detections of illegal border-crossing at the EU's external borders.

Source: Frontex data

	2021	2022	2023	% change over 2022
Central Mediterranean	67 724	105 561	157 479	49%
Eastern Mediterranean	22 793	38 690	60 073	55%
Western African Route	22 351	15 463	40 403	161%
Western Balkan Route	61 735	144 197	99 068	-31%
Eastern Borders Route	8 160	6 373	5 608	-12%
Western Mediterranean	18 466	15 134	16 915*	12%
Other routes	1 093	917	681*	-26%
Total EU - Detections	202 322	326 335	380 227*	17%

Рис. 2.3 — Динаміка виявлення незаконного перетину кордону на зовнішніх кордонах ЄС. Основні маршрути [24].

Центральне Середземномор'я було найактивнішим міграційним маршрутом до ЄС, на який припадало два з кожних п'яти нелегальних перетинів (41%) у 2023 році, за ним йшли Західні Балкани (26%) і Східне Середземномор'я (16%).

У 2023 році сирійці здійснили понад 100 000 нелегальних перетинів кордону, що є найвищим показником серед усіх національностей. За ними йдуть гвінейці та афганці. На ці три найбільші національності припадає понад третина всіх виявлених порушень.

Статистичні дані показують, що жінки склали 10% від загальної кількості всіх незаконних перетинів кордону в минулому році, а діти — ще 10% [46].

Міграційна криза досі відгукується в ЄС залишивши значний вплив на політику, суспільство та економіку країн союзу. Так ще, окрім масових нелегальних перетинів кордону здебільшого мешканців африканського континенту, значне навантаження на пропускну європейську систему мігрантів становили українські біженці, що тікали від повномасштабного вторгнення Росії в 2022 році. До середини січня 2023 року в Європі було зареєстровано майже 8 мільйонів біженців з України [47]. Згідно з наявними адміністративними даними, з лютого 2022 року було зафіксовано понад 17 мільйонів перетинів кордону біженцями та громадянами третіх країн з України до сусідніх країн [48]. А станом на березень 2024-го року ЄС сумарно витратив 18,5 мільярдів доларів на українських біженців [49], тоді як на вирішення міграційної кризи 2015-2016 виділили 2,4 млрд євро до 2020 року [50].

Отже, міграційна криза 2015-2016 років в Європейському Союзі (ЄС) була викликана масовим припливом біженців та мігрантів з країн Близького Сходу, Африки та Південної Азії. Це призвело до значних політичних, соціальних та економічних наслідків для країн-членів ЄС. У 2015 році кількість нелегальних перетинів кордону ЄС сягнула 1,8 мільйонів, що було майже у 6 разів більше, ніж у 2014 році. Далі кількість нелегальних мігрантів зменшувалася та поступово почала зростати знову з 2020 року.

Дублінський регламент, який визначає, яка держава-член ЄС несе відповідальність за розгляд заяв про надання притулку, був викликом для південних країн Європи, таких як Італія та Греція, які стали першими пунктами призначення для більшості мігрантів.

Ця криза також стала випробуванням для політики ЄС щодо зони свободи, безпеки та правосуддя (AFSJ), оскільки стало більш очевидно, що коли тисячі шукачів притулку намагаються нелегально потрапити до ЄС, національні прикордонні органи не можуть встигати належним чином виконувати свою роботу.

Міграційна криза в ЄС також призвела до значних змін у громадській думці щодо міграції: посилилися антимігрантські настрої у деяких країнах, відбулася «мобілізація» ультраправих партій тощо.

Питання розподілу мігрантів стало важливим випробуванням для міграційної політики Європейського Союзу, підкреслюючи необхідність спільних стратегій та механізмів для ефективного управління міграційними потоками.

2.2. Напрямки та динаміка основних потоків трудової міграції з України

Україна є однією з країн, яка активно залучена до процесу міжнародної міграції, що є невід'ємною частиною сучасної глобалізації. За останні кілька десятиліть вона стала місцем постійного або тимчасового проживання великої кількості людей з усього світу. Українські іммігранти також стали важливою групою на території країн ЄС та інших країн світу. Міжнародна міграція має величезний вплив на українське суспільство та економіку, тому є потреба у розумінні особливостей українського імміграційного процесу та його впливу на різні сфери життя країни. У цьому контексті важливо розглянути фактори, що визначають міграцію з території України, особливості трудової міграції, соціально-економічну інтеграцію мігрантів, роль України в міжнародній міграційній політиці.

Сьогодні Україна на міжнародних ринках праці виступає переважно як держава-експортер робочої сили, хоча спостерігається тенденція до збільшення кількості іноземних громадян, які працюють в Україні. Перша можливість українців скористатися правом на свободу пересування збіглася з глибокою структурною трансформацією економіки, що супроводжувалася падінням рівня життя та зростанням безробіття. Через руйнацію безкоштовних систем охорони здоров'я та освіти населення змушене було покривати ці витрати самотужки.

За відсутності розвиненої кредитної системи, бажаючі розпочати власну справу потребували стартового капіталу. Перехід до ринкової економіки створив новий споживчий попит на дорогі товари, такі як житло, автомобілі та побутову техніку. Це стимулювало трудову міграцію, яка наприкінці 1990-х років стала масовим явищем і джерелом доходу для багатьох сімей.

Прагнення до кращого життя залишалося ключовим фактором міграції українців у 2021 році:

- низький рівень заробітної плати в Україні порівняно з країнами Європи (у 10 разів нижчий, ніж у Німеччині, у 5,5 разів нижчий, ніж в Італії та Іспанії, у 3-3,5 разів нижчий, ніж у Португалії, Чехії та Польщі) — і це було основним мотивом для виїзду;
- 25% українців, які планують емігрувати, очікують на кращі можливості для самореалізації за кордоном;
- відсутність перспектив в Україні змусила 17% опитаних у 2019 році та 25% у 2020 році задуматися про еміграцію [51].

Як відомо, 24 лютого 2022 року розпочалося жорстоке і безпідставне повномасштабне вторгнення Росії в Україну, яке призвело до безпрецедентної гуманітарної кризи та масового вимушеного переміщення людей. За даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН), станом на 16 травня 2024 року понад 8 мільйонів українців були змушені покинути свої домівки, рятуючись від війни.

Нині Україна отримує безпрецедентну підтримку від міжнародних партнерів, яка відіграє ключову роль у протистоянні російській агресії. Окрім військової, фінансової і гуманітарної допомоги, значна частка і надається нашим мігрантам.

Через повномасштабне вторгнення і глибоку економічну кризу серед населення, безробіття, яке збільшилося майже у три рази у березні 2022-го, порівняно з січнем цього ж року, зросли проеміграційні настрої та додалася й нагальна потреба у

базових потребах — житлі та безпеці (рис. 2.4). Як наслідок, відбувалася масова міграція в європейські країни як біженців.

Рис. 2.4 — Рівень безробіття в Україні протягом останніх 10 років

Джерело: складено автором на основі даних ДССУ та ЦЕС [52,53].

Мігранти з України, перебуваючи за кордоном, шукають додаткові засоби для працевлаштування та життєве облаштування, тому поступово переходять у статус трудових мігрантів. Вони активно інтегруються в європейський ринок праці та сплачують податки. Значну роль у міграційній кризі відіграють також і демографічні чинники. Зростання населення у деяких регіонах, порівняно з обмеженими можливостями для забезпечення робочих місць та житла, призводить до тиску на міграцію до країн з більш розвиненими економіками.

За розрахунками Європейського Центрального Банку, від 25% до 55% українських вимушених мігрантів працевлаштуються або активно шукатимуть роботу в країнах-реципієнтах і це лише станом на червень 2022-го року [54]. Це збільшить

робочу силу ЄС на 0,2-0,8% або на 0,3-1,3 млн осіб мінімум. Тому біженці з України можуть стати поштовхом для розвитку економік деяких країн ЄС.

Наразі Україна стала однією з найбільших країн-донорів міжнародних мігрантів у світі. Станом на кінець серпня 2023 року, Управління Верховного комісара ООН у справах біженців офіційно зареєструвало трохи менше 5 мільйонів українських переселенців. Ця цифра не включає дані з Росії та Білорусі, тому реальна кількість може бути значно більшою. Про це і свідчать дані про сальдо перетину кордону.

Згідно з порталом УВКБ ООН, з 24 лютого 2022 року до 3 вересня 2023 року було зафіксовано 24,2 мільйона виїздів з України та 17,3 мільйона в'їздів. Це дозволяє зробити висновок, що з 24 лютого 2022 року з України виїхало та не повернулося близько 6,9 мільйона людей. Важливо зазначити, що з середини жовтня 2022 року цей показник постійно зростає.

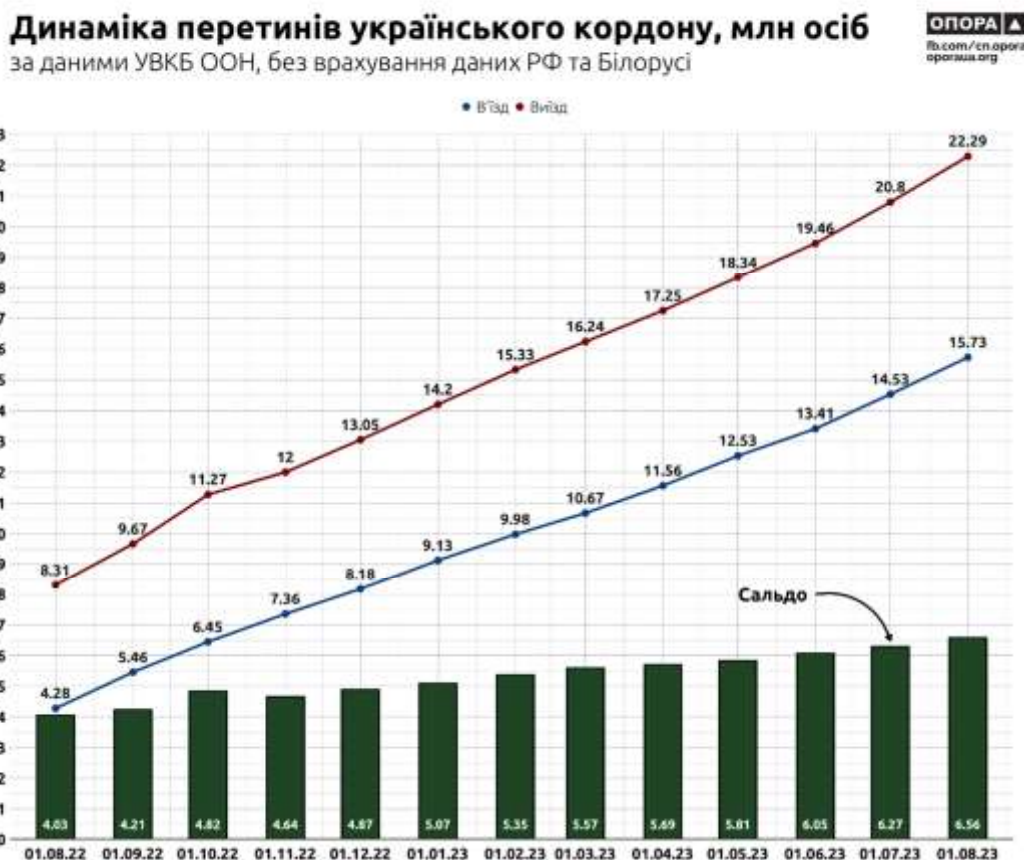

Рис. 2.5 – Динаміка перетинів українського кордону в млн. осіб

Джерело: складено на основі даних [55].

Від'ємне міграційне сальдо за період з 1 серпня 2022 року до 1 серпня 2023 року за рік сягнуло понад 2,5 мільйона осіб. Ця динаміка чітко простежується на рисунку 2.2.

Найбільше міграційне навантаження припало звісно ж на європейські країни, тому Європейський Союз швидко відреагував на цю кризу, надавши українцям тимчасовий захист. Це рішення, що було ухвалене 4 березня 2022 року, дозволило українцям, які виїхали з України після 24 лютого 2022 року, отримувати статус тимчасового захисту в країнах ЄС. Він надає їм право на проживання, працевлаштування, медичну допомогу та доступ до освіти тощо.

Найбільш свіжі дані Eurostat, а саме станом на 31 березня 2024 року, вказують, що 4,2 мільйонів українців отримали статус тимчасового захисту в ЄС. Це більше ніж 15% населення (Додаток В).

Розподіл бенефіціарів тимчасового захисту за країнами ЄС є наступним:

- країни з найвищою кількістю бенефіціарів: Німеччина (1 301 790), Польща (955 520), Чехія (364 375);
- найвище зростання кількості бенефіціарів: Німеччина (+15 210), Нідерланди (+4 705), Болгарія (+3 475);
- найбільше зменшення кількості бенефіціарів: Чехія (-20 700), Швеція (-9 960), Австрія (-9 130) порівняно з минулим періодом в листопаді 2023-го року.

Проаналізувавши масштаби реєстрацій людей під тимчасовим захистом ЄС та побудувавши лінію тренду на рис. 2.6, можемо прямо зазначити — вона не додає оптимізму. А динаміка свідчить про те, що з кожним місяцем, у підсумку, кількість людей під тимчасовим захистом буде зростати і зростає.

Кількість людей під тимчасовим захистом ЄС, які втікли з України внаслідок повномасштабного вторгнення

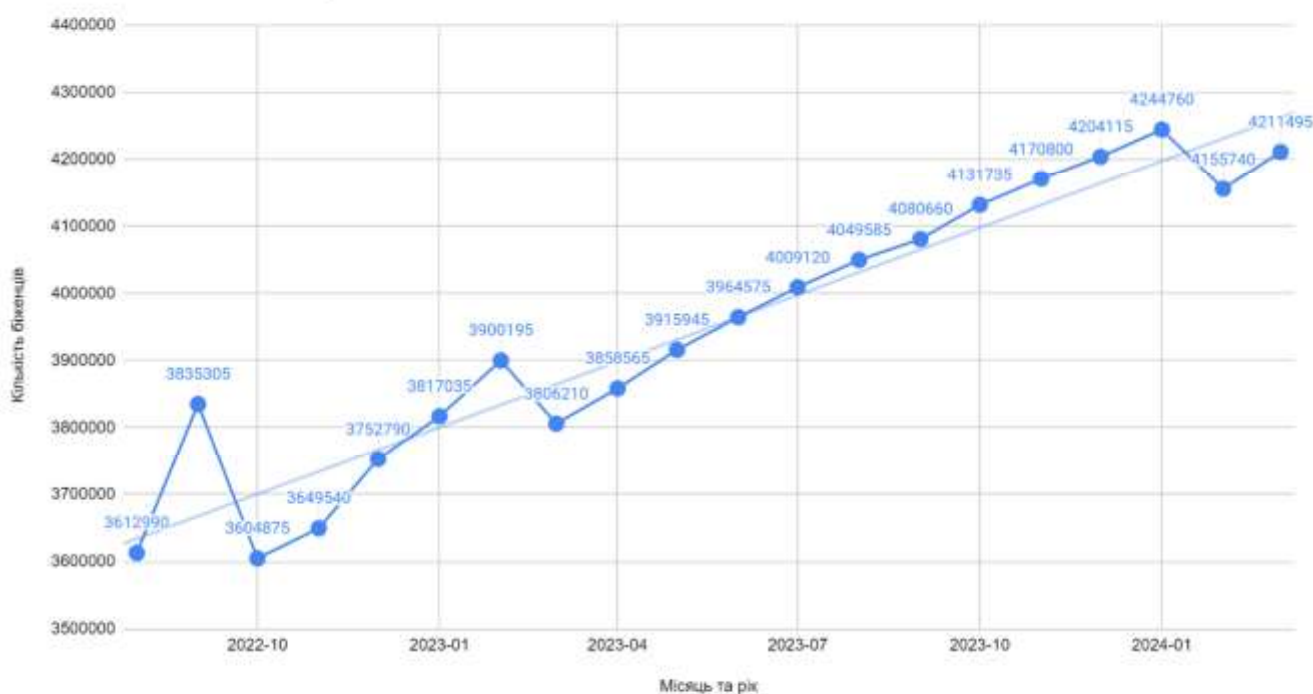

Рис. 2.6 — Кількість людей під тимчасовим захистом ЄС, які втікли з України внаслідок повномасштабного вторгнення станом на кінець березня 2024 року та лінія тренду

Джерело: складено автором за даними [56].

Станом на кінець березня 2024-го, на частку жінок припадає майже 50% усіх мігрантів, діти (32,8%) та дорослі чоловіки (21,4%) (рис 2.7).

Розподіл біженців під тимчасовим захистом ЄС за статтю

Станом на кінець березня 2024-го

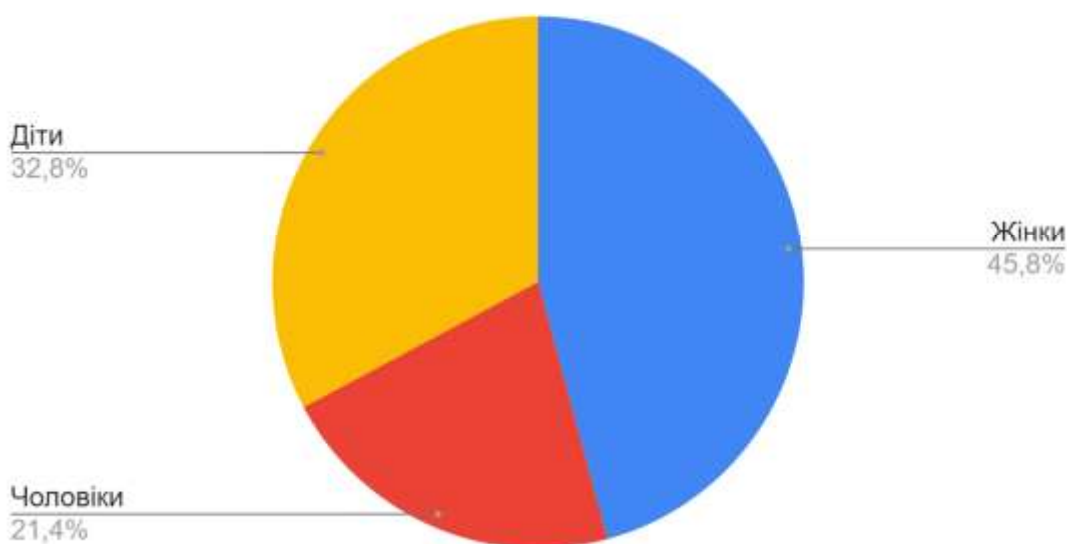

Рисунок 2.7 — Розподіл біженців під тимчасовим захистом ЄС за статтю на кінець березня 2024 року

Джерело: складено автором за даними [1].

Дані УВКБ ООН дещо відрізняються від статистики Євростату. За даними Управління, Німеччина має найбільшу кількість зареєстрованих біженців з України на дату 31.03.2024, а саме 1 152 640 осіб (Додаток Г). Далі у рейтингу Польща (956 635), Чехія (339 305), Велика Британія (237 060) та Іспанія (192 380) [47].

Найменше біженців з України у Боснії та Герцеговині — у цій країні їх налічується лише 220 осіб. Наступні у списку — крихітне Королівство Ліхтенштейн та

Вірменія — обидві країни мають по 605 зареєстрованих українських біженців. До п'ятірки країн із найменшою кількістю біженців потрапили Мальта (2435 осіб) та Ісландія (4125 осіб).

Загалом, кількість біженців з України, зареєстрованих в різних країнах європейської зони, складає майже 4,7 млн. Ці дані свідчать про те, що українці мають значний вплив на міграційні процеси на сучасне суспільство та економіку Європи. І це справді так: у той час, як світова економіка почала занурюватися в рецесію, українські біженці, що шукали притулку в Європі, несподівано стали стимулом для економічної активності. Їхні витрати допомогли підтримати попит на товари та послуги, що стало рятівним колом для багатьох європейських країн.

Наприклад, у Естонії і Польщі українці спричинили купівельний бум. Як свідчать дані Національного Банку України, у перші місяці великої війни українці витрачали в Польщі та інших європейських країнах переважно свої українські заощадження.

Обсяги витрат українців за кордоном у 2022 році зросли в рази порівняно з аналогічними витратами попередніх років. А за даними НБУ, за перші пів року 2022 року валютні витрати з українських банків за статтею «подорожі» зросли на третину, порівняно з повним 2021 роком [57].

Звідси й можемо зробити висновок, що мільярди доларів з української банківської системи стимулювали споживчі ринки країн Європи, тоді як європейці не хотіли витрачати кошти через високу інфляцію.

Про цінність українських мігрантів говорить і Андрій Пишний — Голова Національного Банку України. Він зазначає, що «мігранти з України — це не тягар, а цінний актив для економік країн ЄС» [58].

Високий рівень людського капіталу українців робить їх конкурентоспроможними, навіть в екстремальних умовах. Вони збагачують країни ЄС своїми навичками, знаннями та працелюбністю.

Україна не просто отримує міжнародну допомогу, але й дає їй значний ресурс у вигляді своїх мігрантів. Українські трудові мігранти стають донорами для країн ЄС, стимулюючи їхні економіки. Їхній внесок відчутний в довгостроковій перспективі на європейському ринку праці – зазначив Пишний [58].

Українські мігранти — це скарб, який прагнуть отримати багато країн світу. У сучасному світі йде жорстка конкуренція за людський капітал, який є найціннішим ресурсом. Українці володіють знаннями, навичками та працелюбністю, що робить їх затребуваними на світовому ринку праці.

Отже, Україна, як традиційний країна-донор робочої сили, зіткнулася з безпрецедентним викликом після початку повномасштабної війни з Росією. Масовий виїзд українців, спричинений пошуком безпеки та кращих економічних умов, призвів до суттєвих змін у міграційних потоках.

Європейський Союз став основним напрямом для українських біженців, надавши їм тимчасовий захист та доступ до ринку праці. Станом на березень 2024 року, понад 4 мільйони українців отримали цей статус, що свідчить про значний вплив української міграції на європейське суспільство та економіку. У підсумку:

- більше 8 мільйонів українців покинули свої домівки через війну в Україні, згідно з УВКБ ООН;
- 4,7 мільйони українських біженців зареєстровані в країнах Європи, згідно з УВКБ ООН;
- 4,2 мільйони українців отримали статус тимчасового захисту в ЄС, згідно з Євростатом.

Найпопулярнішим напрямком міграції стали країни ЄС, а найбільше українських зареєстрованих біженців знаходиться в Німеччині (1 152 640 осіб), Польщі (956 635 осіб), Чехії (339 305 осіб), Великій Британії (237 060 осіб) та Іспанії (192 380 осіб) станом на 31 березня 2024-го року.

Незважаючи на складні обставини, українські мігранти активно інтегруються в європейський ринок праці, сплачують податки та стимулюють економіку країн ЄС. Їхній високий рівень людського капіталу та працелюбність роблять їх цінним активом для європейських країн.

Водночас, динаміка міграційних процесів свідчить про постійне зростання кількості українців, які шукають притулку за кордоном. Це ставить нові виклики перед Україною та країнами ЄС, які потребують спільних зусиль для ефективного управління міграційними потоками та забезпечення гідних умов життя для українських мігрантів.

2.3. Шляхи врегулювання процесів трудової міграції в Україні: світовий досвід

Міжнародна трудова міграція, починаючи з 20-го століття, досягла значних масштабів, залучаючи мільйони людей, які перетинають кордони в пошуках роботи. Вона відіграє вирішальну роль у вирішенні проблеми нестачі робочої сили та дисбалансу в економіці різних країн світу.

Основні міграційні потоки спостерігаються між регіонами з різним рівнем економічного розвитку. Наприклад, значна міграція відбувається з країн, що розвиваються, до розвинених країн, що зумовлено економічними диспропорціями та перспективами працевлаштування.

Головними мотивами трудової міграції є економічні: люди шукають кращої заробітної плати, кращого рівня життя та більших можливостей для працевлаштування. Інші фактори включають освіту, возз'єднання сім'ї та втечу від конфлікту або переслідувань.

Як було зазначено раніше, трудова міграція має як позитивні, так і негативні наслідки для країн походження. Із переваг — вона може знизити рівень безробіття, зменшити бідність і генерувати грошові перекази, які сприяють розвитку економіки. Із недоліків вона також може призвести до відтоку мізків, втрати кваліфікованої робочої сили та соціальних потрясінь.

Трудова міграція може вирішити проблему нестачі робочої сили в приймаючих країнах, стимулювати економічне зростання, принести нові навички та перспективи. Однак вона також може викликати занепокоєння щодо конкуренції за робочі місця, культурної інтеграції та потенційної експлуатації трудових мігрантів.

Уряди країн, що відправляють і приймають мігрантів, відіграють важливу роль у регулюванні та ефективному управлінні трудовою міграцією. Політика має бути спрямована на захист прав мігрантів, сприяння чесній практиці працевлаштування та максимізацію переваг міграції для всіх залучених сторін.

Війна в Україні спричинила масові міграційні потоки, які суттєво впливають на ринок праці країни. З одного боку, спостерігається відтік робочої сили, що може призвести до зростання безробіття та дефіциту кадрів у певних галузях. З іншого боку, існує потенціал для залучення трудових ресурсів з інших країн, що може стимулювати економічне зростання та інновації.

До завершення активних бойових дій на території України складно робити остаточні висновки щодо впливу міграції на рівень безробіття. Проте, тривале міграційне переміщення безперечно веде до відтоку робочої сили.

Вивчення досвіду зарубіжних країн може допомогти Україні у розробці ефективної політики щодо подолання безробіття, стимулювання зайнятості та повернення українських мігрантів. Важливими аспектами є:

- підвищення рівня освіти та її модернізація. Різноманітні дослідження демонструють, що в розвинених ринкових економіках з вищим рівнем освіти людей спостерігається нижчий рівень безробіття. В Україні ж існує переки в системі цінні-

сної і професійної орієнтації, коли попит на певні спеціальності, наприклад, менеджер, юрист, економіст, філологи, лікарі, ІТ тощо, значно перевищує реальні потреби ринку. Це призводить до безробіття серед випускників університетів.

Якщо розглядати бюджетне навчання студентів, то гроші, що виділяються на безоплатне навчання, на нашу думку, мають «йти» за студентом, а не за університетом. Варто інтегрувати принципи, які використали в Міністерстві охорони здоров'я України та Національній служби здоров'я України. Фактично, українцям дозволили користуватися безоплатними медичними послугами не лише в державних лікарнях, а і в приватних, що створює більш ринкові умови та привід для конкуренції. Щось подібне вже погодив Уряд у законопроекті про зміни в фінансуванні здобуття вищої освіти, проте його ще має прийняти Верховна рада України. Міністерство освіти та науки має на меті запровадити гранти на навчання, тим самим, створити конкуренцію між університетами за студентів і, відповідно, підвищити ефективність використання коштів платників податків [59].

- підтримка малого та середнього бізнесу. У багатьох країнах Західної Європи існують програми фінансування безробітних, які прагнуть розпочати власну справу. Це дозволяє їм створювати нові робочі місця та стимулює економічне зростання. Умови надання субсидій на розвиток малого підприємництва різноманітні. У Франції, Португалії, Іспанії вони залежать від досвіду попередньої роботи, а перевага надається безробітним з меншим стажем незайнятості.

- активна політика зайнятості. Важливим аспектом є перехід від пасивних методів регулювання ринку праці, тобто, усіляких виплат допомог, до активних, а саме: навчання, перекваліфікація, працевлаштування. Це дозволить підвищити кваліфікацію робочої сили та адаптувати її до потреб ринку, адже в останні роки й розвинені країни зіткнулися з труднощами вирішення проблеми безробіття і бідності через неузгодженість державних соціальних програм підтримки вразливих верств

населення. Вона з'явилася між штучно встановленим розміром мінімальної заробітної плати і величиною трансферних виплат для малозабезпечених.

Доволі часто складається ситуація, коли обсяг соціальних виплат може бути вищим, ніж одержувана громадянами заробітна плата. Це створює нерівність та відбиває стимул у малозабезпеченої частини населення до пошуку роботи і призводить до того, що проблема бідності та безробіття стає хронічною. Формується специфічна культура бідності і її локалізація в гетто. А це вже, у свою чергу, створює поживний ґрунт для злочинності, алкоголізму, наркоманії та інших антисоціальних явищ.

• людиноцентрична модернізація ринку праці в Україні. В Україні післявоєнне відродження має ґрунтуватися на людиноцентричній модернізації ринку праці. Це передбачає:

1. Збалансування економічних та соціальних потреб: ринок праці має не лише відповідати потребам економіки, але й сприяти покращенню якості життя населення.

2. Соціальне партнерство: важливим є співпраця між державою, роботодавцями та профспілками у вирішенні питань зайнятості.

3. Справедливість та рівні можливості: необхідно створити умови для соціальної мобільності та надати всім громадянам доступ до гідної роботи.

4. Мінімізація ризиків: держава має розробити комплекс заходів для мінімізації ризиків безробіття, втрати працездатності, неформальної зайнятості тощо.

5. Інформаційна система ринку праці: створення сучасної інформаційної системи дозволить ефективно зводити разом попит і пропозицію робочої сили.

Україна також може залучати трудові ресурси з інших країн, що може мати ряд позитивних наслідків:

• збільшення пропозиції робочої сили — це може допомогти подолати дефіцит кадрів у певних галузях та стимулювати економічне зростання;

• підвищення кваліфікації — залучення іноземних фахівців може сприяти передачі знань та нових технологій;

- збагачення культурного та інтелектуального потенціалу — міграція може призвести до зростання різноманітності та інновацій.

Попри позитивні наслідки, у рішенні залучення трудових мігрантів існує ряд викликів та ризиків, а саме:

- соціальна напруженість, а саме зростання конкуренції за робочі місця та ресурси може призвести до соціальної напруженості та конфліктів між українцями та мігрантами. Місцеве населення може відчувати, що мігранти забирають їхні робочі місця та знижують заробітну плату. Як наслідок, це може призвести до ксенофобії, дискримінації та навіть насильства;

- нелегальна міграція. Україні необхідно буде вживати заходів для боротьби з нелегальною міграцією та експлуатацією мігрантів;

- невдала інтеграція мігрантів у суспільство — мігрантам може бути складно інтегруватися в українське суспільство через мовний бар'єр, культурні відмінності та відсутність соціальних зв'язків та банальне «небажання» навчатися, що може призвести до соціальної ізоляції, маргіналізації та почуття незахищеності.

А отже, важливо одразу продумати, розробити та реалізувати продуману міграційну політику і не керуватися принципом «аби було». Ця політика має ґрунтуватися на принципах справедливості, рівності та взаємної вигоди. Це може бути повна міграція та асиміляція мігрантів, а може бути запрошення на сезонні роботи, наприклад, з відновлення стратегічних об'єктів в Україні.

Окреслюючи узагальнені основні моделі регулювання трудової міграції, які використовуються в різних країнах світу, вважаємо за доцільне виділити наступні:

- ліберальна модель. Ця модель передбачає мінімальне державне втручання в процес трудової міграції. Вона характерна для країн з розвиненою економікою, де є високий попит на робочу силу і чітка система соціального захисту. Це може бути, наприклад, Австралія, яка використовує систему балів, за якою іноземні працівники оцінюються за своїми навичками, освітою, досвідом роботи та знанням мови;

- регульована модель передбачає більш жорсткий контроль над процесом трудової міграції з боку держави. Вона характерна для країн, які прагнуть захистити власний ринок праці від конкуренції з боку іноземних працівників. Наприклад, Японія має жорсткі правила щодо працевлаштування іноземних працівників, які зазвичай потребують спонсорства з боку японського роботодавця. Або ж ОАЕ, що використовують систему квот для працевлаштування іноземних працівників, яка залежить від кількості громадян ОАЕ, що працюють у компанії;

- змішана модель поєднує в собі елементи ліберальної та регульованої моделей. Вона є найбільш поширеною у світі.

Одним з ключових аспектів управління трудовою міграцією є розробка та впровадження ефективної імміграційної політики. Це включає в себе створення чітких та справедливих процедур для отримання робочих віз, розробку критеріїв відбору мігрантів за професійними навичками та освітою, а також встановлення механізмів контролю за законністю перебування і працевлаштування іноземців.

Імміграційна політика держав, що приймають трудових мігрантів, має ґрунтується на комплексі інструментів, спрямованих на регулювання потоку робочої сили з-за кордону. Ці інструменти можна поділити на кілька основних груп:

1. Якісні вимоги до іноземної робочої сили. Держави мають встановлювати мінімальні вимоги до освіти та досвіду роботи для певних професій. Наприклад, в Австралії приймають фахівців з професійним стажем від 3 років [60]. Але знання мови країни перебування часто є обов'язковою умовою для працевлаштування.

2. Обмеження щодо віку та стану здоров'я. Наприклад, у Норвегії вік працівників нафтовидобувної сфери обмежений віком 20-40 років [61].

3. Політичні обмеження. Наприклад, держава може обмежити в'їзд у країну через приналежність до небажаної політичної сили чи організації. Таким займалися в свій час США, обмежуючи в'їзд комуністам.

4. Обмеження часу роботи. У Норвегії дозвіл на тимчасову роботу видається не більше ніж на 1 рік [61].

5. Заборонені професії. Країни можуть приймати закони, які міститимуть детальний перелік професій, займатися якими іноземцям заборонено;

6. Система санкцій. Діяльність незаконних іммігрантів та роботодавців, що незаконно використовують працю мігрантів, має каратися санкціями.

Важливо зазначити, що вплив еміграції на економіку й демографію країни визначає й еміграційну політику держав, з яких йде відтік трудових ресурсів. Ця політика може мати такі напрямки:

- стимулювання трудової міграції;
- обмеження трудової міграції;
- створення нових умов для рееміграції;
- створення умов для адаптації реемігрантів на батьківщині.

Ще однією важливою складовою є створення програм інтеграції для мігрантів. Світовий досвід показує, що успішна інтеграція мігрантів в нові соціокультурні середовища сприяє зменшенню соціально-економічних проблем і конфліктів. Такі програми можуть включати в себе мовні курси, професійну підготовку, адаптаційні курси з основ культури та правил життя в новій країні.

Повномасштабне вторгнення на ринок праці України за допомогою трудової міграції вимагає ефективного регулювання для забезпечення балансу інтересів мігрантів, працедавців та суспільства в цілому. Тому потрібно впроваджувати суворі законодавчі механізми задля контролю міграційними потоками. Сюди входять установлення квот, вимоги до отримання робочих віз, контроль за робочими умовами тощо.

Так, шляхи та програми імміграції громадян інших країн важливі, проте, на нашу думку, основним завданням держави є — зробити все можливе, щоб після перемоги українські мігранти повернулися додому і взяли участь у відбудові країни та

економіки. Їхні знання, навички та досвід стануть ключовими для відновлення та розвитку України.

Створення сприятливих умов для повернення українських мігрантів — це інвестиція в майбутнє України. Адже у майбутньому, у разі повернення на Батьківщину, досвід трудової міграції українців за кордоном сприятиме покращенню кадрових ресурсів на ринку праці в Україні, а також рівню кваліфікації кадрів.

Отже, міжнародна трудова міграція може принести користь країнам походження, знижуючи рівень безробіття та бідності, а також генеруючи грошові перекази, які сприяють економічному розвитку. Однак вона також може призвести до відтоку кваліфікованих кадрів та соціальних потрясінь. Для приймаючих країн трудова міграція може вирішити проблему нестачі робочої сили та стимулювати економічне зростання, але також може викликати занепокоєння щодо конкуренції за робочі місця та культурної інтеграції.

Війна в Україні спричинила масові міграційні потоки, які суттєво впливають на ринок праці країни. Спостерігається відтік робочої сили, що може призвести до дефіциту кадрів у певних галузях. Водночас існує потенціал для залучення трудових ресурсів з інших країн, що може стимулювати економічне зростання.

Україна може використати досвід інших країн для розробки ефективної політики щодо подолання безробіття та стимулювання зайнятості. Важливими аспектами є підвищення рівня освіти, підтримка малого та середнього бізнесу, активна політика зайнятості та людиноцентрична модернізація ринку праці.

Залучення трудових ресурсів з інших країн може допомогти Україні подолати дефіцит кадрів, підвищити кваліфікацію робочої сили та збагатити культурний та інтелектуальний потенціал країни. Проте важливо враховувати ризики, пов'язані з соціальною напруженістю, нелегальною міграцією та невдалою інтеграцією мігрантів.

Україна повинна розробити збалансовану міграційну політику, яка враховує інтереси всіх зацікавлених сторін. Це включає в себе створення ефективних механізмів регулювання міграційних потоків, забезпечення захисту прав мігрантів та сприяння їхній інтеграції в українське суспільство. Проте першочерговою ціллю має бути повернення власних громадян.

ВИСНОВКИ

Міжнародна трудова міграція, будучи складним та багатогранним феноменом, відіграє ключову роль у сучасному світі, впливаючи на економічний розвиток, соціальну структуру та демографічну ситуацію як країн походження, так і приймаючих країн. Це явище, що має багатовікову історію, зазнало значних трансформацій протягом останніх століть, особливо під впливом глобалізації, технологічного прогресу, геополітичних змін та криз, таких як пандемія COVID-19 та війна в Україні.

Дослідження продемонструвало, що міжнародна трудова міграція є невід'ємною частиною глобальної економіки. Вона сприяє перерозподілу трудових ресурсів, заповненню дефіциту робочої сили у певних галузях та країнах, а також стимулює економічне зростання.

Всесвітні регулятори міграційної політики, зокрема Міжнародна організація праці, Організація об'єднаних націй, Світовий банк, Міжнародна організація з міграції та інші відіграють важливу роль у формуванні міжнародних норм та стандартів щодо міграції, сприяють захисту прав мігрантів, забезпеченню їхньої безпеки та гідних умов праці, а також допомагають країнам розробляти ефективні міграційні політики та програми.

Водночас міжнародна трудова міграція має і негативні наслідки. Вона може призводити до відтоку кваліфікованих кадрів з країн походження, що негативно впливає на їхній розвиток. У приймаючих країнах міграція може створювати соціальну напруженість, особливо якщо мігранти не інтегруються достатньо швидко та ефективно. Крім того, вона може сприяти розвитку нелегальної міграції та торгівлі людьми, що є серйозними проблемами сучасності.

Мігранти, переміщуючись з країн з високим рівнем безробіття та низькими заробітними платами до країн з кращими економічними умовами, отримують можливість покращити своє матеріальне становище та забезпечити свої сім'ї. Грошові

перекази, які вони надсилають додому, часто є важливим джерелом доходу для їхніх родин та сприяють розвитку економіки країн походження.

Міграційна криза 2015-2016 років стала серйозним випробуванням для Європейського Союзу, виявивши слабкі місця в його міграційній політиці та спричинивши значні політичні, соціальні та економічні наслідки. Масовий приплив біженців та мігрантів з країн Близького Сходу, Африки та Південної Азії перевантажив систему прийому та розподілу шукачів притулку, особливо в південних країнах ЄС.

Криза також підкреслила необхідність реформування Дублінського регламенту та посилення співпраці між країнами-членами ЄС у сфері управління кордонами та міграційними потоками. Зростання антимігрантських настроїв та підтримка ультраправих партій стали додатковим викликом для європейської інтеграції та цінностей. Міграційна криза продемонструвала, що питання міграції є складним та багатограним, вимагаючи спільних зусиль та солідарності від усіх країн ЄС для пошуку ефективних та гуманних рішень.

Україна, як країна з великим міграційним потенціалом, активно бере участь у міжнародній трудовій міграції. Війна з Росією спричинила масовий виїзд українців за кордон, що призвело до значних змін та суттєво вплинуло на ринок праці країни.

Європейський Союз став основним напрямом для українських мігрантів, надавши їм тимчасовий захист та доступ до ринку праці. Українські біженці активно інтегруються в європейське суспільство, працюють, сплачують податки та роблять свій внесок у розвиток європейської економіки. Це свідчить про високий рівень людського капіталу українських мігрантів та їхню здатність адаптуватися до нових умов.

У підсумку, за даними УВКБ ООН, 4,7 мільйони українських біженців зареєстровані в країнах Європи. Тоді як за даними Eurostat, 4,2 мільйони українців отримали статус тимчасового захисту в ЄС. Найпопулярнішим напрямком міграції стали країни ЄС, а найбільше українських зареєстрованих біженців знаходиться в Німеч-

чині (1 152 640 осіб), Польщі (956 635 осіб), Чехії (339 305 осіб), Великій Британії (237 060 осіб) та Іспанії (192 380 осіб).

Однак, міграційна криза, спричинена війною, поставила перед Україною та ЄС низку викликів. Необхідність розробки ефективних механізмів управління міграційними потоками, забезпечення соціальної інтеграції мігрантів та захисту їхніх прав є пріоритетними завданнями для обох сторін. Крім того, важливо враховувати довгострокові наслідки міграції для України, такі як демографічні зміни та потенційний дефіцит робочої сили у майбутньому.

Дослідження показало, що міжнародна трудова міграція може мати як позитивний, так і негативний вплив на країни походження та приймаючі країни. Для України важливо розробити збалансовану міграційну політику, яка враховуватиме інтереси всіх зацікавлених сторін та сприятиме сталому розвитку країни, а також включатиме план щодо повернення власних громадян.

Створення сприятливих умов для повернення українських мігрантів, інвестиції в освіту та професійну підготовку, розвиток ринку праці та соціальної інфраструктури – це ключові кроки, які можуть допомогти Україні подолати негативні наслідки міграційної кризи та використати потенціал мігрантів для відбудови та розвитку країни.

Дивлячись на те, що у складі українських біженців переважають люди працездатного віку з вищою освітою, молодь і діти, зацікавленість країн, які їх приймають, у їх довгостроковому проживанні є дуже високою. Продовжуваність війни також значно впливатиме на вибір українського мігранта та чим довше вона триватиме, тим більше наших біженців проходитимуть «акліматизацію» у суспільстві і матимуть менше бажання покидати комфортні європейські умови. Ураховуючи масштабність проблеми, потрібно можливість створення спеціального державного органу для здійснення постійного моніторингу, розробки необхідного законодавства та реалізації конкретних програм.

Ефективне відновлення та реструктуризація економіки потребуватимуть гнучкого перерозподілу робочої сили між різними секторами. Це, в свою чергу, сприятиме підвищенню продуктивності праці та загальноекономічному зростанню.

Загалом, міжнародна трудова міграція – це не лише виклик, а й можливість. За умови ефективного управління та співпраці між країнами, вона може стати потужним інструментом для досягнення економічного зростання, соціального прогресу та сталого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. People under temporary protection stable at 4.2 million. *Language selection / European Commission*. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240508-2> (Дата звернення: 30.04.2024).
2. Міністерство соціальної політики України. Внутрішньо переміщені особи - Міністерство соціальної політики України. *Міністерство соціальної політики України*. URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Vnutrishno-peremishcheni-osobi.html> (Дата звернення: 09.05.2024).
3. Дмитро Лубінець. [Електронний ресурс] / Telegram. – URL: https://t.me/dmytro_lubinetzs/1315 (дата публікації: 04.12.2022).
4. Директива ЄС про тимчасовий захист для людей, які рятуються від агресії Росії проти України. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2022.071.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2022%3A071%3ATOC (Дата звернення: 09.05.2024).
5. Дані та ресурси Міжнародна організація з міграції (МОМ) | IOM Ukraine. IOM Ukraine; URL: <https://ukraine.iom.int/uk/dani-ta-resursy> (Дата звернення: 20.03.2024)
6. Департамент з економічних і соціальних питань ООН (DESA); URL: <https://www.un.org/en/desa> (Дата звернення: 20.03.2024)
7. Етимологія слова міграція [Електронний ресурс] – URL: <https://goroh.pp.ua/%D0%95%D1%82%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/%D0%BC%D1%96%D0%B3%D1%80%D1%83%D1%8E> (Дата звернення: 01.05.2024)
8. International Labour Office (1922) Notes on migration. *International Labour Review* 5(1)

9. Романюк М.Д. Міграції населення України за умов перехідної економіки: методологія і практика регулювання. Львів : Світ, 1999. С. 30.
10. Лібанова Е. М. Зовнішні трудові міграції Українців: масштаби, причини, наслідки. Демографія та соціальна економіка. 2018. № 2 (33). С. 11–26.
11. Кабай В. О. Трудова міграція: сутність, рушійні сили, роль у розвитку економіки та фінансів країни. Фінансовий простір. 2017. № 1(25). С. 140–144.
12. Мішина С. В., Мішин О. Ю. Міжнародна трудова міграція: сучасні тенденції та світові практики. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/371/10209/21293-1> (Дата звернення: 20.03.2024) С. 123-124.
13. Населення України. Трудова еміграція в Україні. — К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2010. — С. 233
14. Про зовнішню трудову міграцію : Закон України від 05.11.2015 р. № 761-VIII : станом на 14 жовт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-19#Text>
15. Позитивні та негативні наслідки сучасних міжнародних міграційних процесів та регулювання міжнародних міграційних процесів в Україні / аспірант Хмельницького національного університету; Ю. В. Кравчик; Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток № 4, 2009» URL: <http://surl.li/suett>
16. О.Ю. Курцев, Г.Є. Попова. Наслідки міжнародної міграції для суспільних відносин | Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля № 2(278) (2023) / С. 61–65; URL: <http://surl.li/suezn>
17. Сміт А. Дослідження про природу і причини багатства народів / Адам Сміт ; О. Васильєв, М. Межевікіна, А. Малівський. — Київ : Наш формат, 2018 — С. 736
18. Гарріс Д. Р., Тодаро М. Міграція, безробіття та розвиток: двосекторний аналіз. «The American Economic Review» — 1970 — С. 126

19. Старк О., Роберт Е. Б. Міграція, грошові перекази та сім'я. Економічний розвиток і культурні зміни, Том 36, № 3 — 1988 — С. 465-481. URL: <https://www.jstor.org/stable/1153807>
20. Равенштейн Є. Г. Закони міграції — Журнал Лондонського статистичного товариства Том 48, № 2 — 1885 — С. 167-235
21. Макознак Е. Соціальні виміри суспільства. Збірник наукових праць. — Вип. 5. — К.: Інститут соціології НАН України. — 2002. — С. 516
22. Гуцу С.Ф. Трудова міграція: сутність та наслідки / Право України. — 2011. — № 4 (41). — С. 164–168.
23. Statistics on migration to Europe. European Commission. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_en#migration-to-and-from-the-eu (Дата звернення: 30.04.2024).
24. Про міжнародну організацію праці. URL: <https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/mission-and-objectives/lang--en/index.htm>
25. Програма «Гідна робота» МОП. URL: <https://www.ilo.org/global/topics/decent-work/lang--en/index.htm>
26. Організація об'єднаних націй. URL: <https://www.un.org/en/about-us>
27. Управління ООН з координації гуманітарних питань URL: <https://www.unocha.org/our-leadership>
28. Департамент з економічних і соціальних питань ООН. URL: <https://www.un.org/en/desa>
29. Департамент з питань сталого розвитку ООН. URL: <https://unsdg.un.org/>
30. Світовий банк. URL: <https://www.worldbank.org/en/home>
31. Міжнародна організація з міграції в Україні. URL: <https://ukraine.iom.int/uk>
32. Вплив COVID-19 на сферу праці. Міжнародна організація праці. URL: <https://www.ilo.org/global/topics/coronavirus/lang--en/index.htm>

33. Міграційні дані, що стосуються пандемії COVID-19. Міжнародна організація з міграції. URL: <https://www.iom.int/covid19>
34. International Migration Outlook 2021 Організація економічного співробітництва та розвитку. URL: https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/international-migration-outlook-2021_29f23e9d-en
35. Макроекономічні наслідки великих імміграційних хвиль. Міжнародний валютний фонд – 2023 – С. 3 URL: <https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/WP/2023/English/wpiea2023259-print-pdf.ashx>
36. Europol launches the European Migrant Smuggling Centre | Europol. URL: <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/europol-launches-european-migrant-smuggling-centre> (Дата звернення: 24.04.2024).
37. Timur S., Nordland R. Erdogan Threatens to Let Migrant Flood Into Europe Resume (Published 2016). *The New York Times*. URL: <https://www.nytimes.com/2016/11/25/world/europe/turkey-recep-tayyip-erdogan-migrants-european-union.html> (Дата звернення: 24.04.2024).
38. S.I. No. 525/2014 - European Union (Dublin System) Regulations 2014. *Irish Statute Book*. URL: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2014/si/525/made/en/print> (Дата звернення: 09.05.2024).
39. Париж vs ІДІЛ: як Франція стала головним ворогом терористів. ТСН.ua. URL: <https://tsn.ua/svit/parizh-vs-idil-yak-franciya-stala-golovnim-vorogom-teroristiv-533700.html> (Дата звернення: 01.05.2024).
40. Barigazzi J. Divisions are getting deeper. POLITICO. URL: <https://www.politico.eu/article/refugee-crisis-divisions-deeper-paris-attack-migrants-passport/> (Дата звернення: 11.05.2024).
41. The Refugee Crisis, Brexit, and the Reframing of Immigration in Britain. EuropeNow – a journal of research & art. URL:

- <https://www.europenowjournal.org/2019/09/09/the-refugee-crisis-brexit-and-the-reframing-of-immigration-in-britain/> (Дата звернення: 11.05.2024).
42. Europol History | Europol. Europol. URL: <https://www.europol.europa.eu/about-europol/history> (Дата звернення: 01.05.2024)
43. Press corner. European Commission - European Commission. URL: <http://europa.eu/rapid/pressReleases-Action.do?reference=MEMO/08/85&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en> . (Дата звернення: 01.05.2024)
44. Monitoring and risk analysis — Frontex. URL: <https://www.frontex.europa.eu/what-we-do/monitoring-and-risk-analysis/migratory-map/> (Дата звернення: 09.05.2024).
45. Migratory Routes — Frontex. URL: <https://www.frontex.europa.eu/what-we-do/monitoring-and-risk-analysis/migratory-routes/migratory-routes/> (Дата звернення: 09.05.2024).
46. Significant rise in irregular border crossings in 2023, highest since 2016 — Frontex. URL: <https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/significant-rise-in-irregular-border-crossings-in-2023-highest-since-2016-C0gGpm> (Дата звернення: 29.04.2024).
47. Ukraine Refugee Situation — Operating Data Portal. URL: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine?s=09> (Дата звернення: 09.05.2024).
48. Ukraine Response – Regional Annual Overview Summary – Ukrainian Refugees and TCNs crossing to Ukraine in 2022 | Displacement Tracking Matrix. Home | Displacement Tracking Matrix. URL: <https://dtm.iom.int/reports/ukraine-response-regional-annual-overview-summary-ukrainian-refugees-and-tcns-crossing> (Дата звернення: 09.05.2024).
49. EU countries grant total of \$156B to Ukraine for war. *Anadolu Ajansı*. URL: <https://www.aa.com.tr/en/europe/eu-countries-grant-total-of-156b-to-ukraine-for-war/3170916> (Дата звернення: 12.05.2024).

50. Varying reactions around Europe to new migrant wave. euronews. URL: <https://www.euronews.com/2015/08/11/varying-reactions-around-europe-to-new-migrant-wave> (Дата звернення: 12.05.2024).
51. IOM Ukraine. URL: https://ukraine.iom.int/sites/g/files/tmzbd11861/files/documents/migration_in_ukraine_facts_and_figures_2021-ukr_web.pdf (Дата звернення: 13.05.2024)
52. Рівень безробіття – Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/gr.htm (Дата звернення: 12.05.2024).
53. Трекер економіки України під час війни - Центр економічної стратегії URL: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/> (Дата звернення: 13.05.2024).
54. The impact of the influx of Ukrainian refugees on the euro area labour force. European Central Bank. URL: https://www.ecb.europa.eu/press/economic-bulletin/focus/2022/html/ecb.ebbox202204_03~c9ddc08308.en.html (Дата звернення: 13.05.2024).
55. Кількість українців та їх міграція за кордон через війну — дослідження Громадянської мережі ОПОРА. URL: <https://www.oporaua.org/viyna/kilkist-ukrayintsiv-ta-yikh-migratsiia-za-kordon-cherez-viinu-doslidzhennia-gromadianskoyi-merezhi-opora-24791/#%D0%A5%D1%82%D0%BE%20%D1%96%20%D1%8F%D0%BA%20%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%83%D1%94%20%D0%BC%D1%96%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8E%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B2%20%D0%B7%D0%B0%20%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B4%D0%BE%D0%BD%20%D0%BF%D1%96%D1%81%D0%BB%D1%8F%20%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D1%83%20%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%81%D1%88%D1%82%D0%B0%D0%B1%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D>

0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%A0%D0%BE%D1%81
%D1%96%D1%97 (Дата звернення: 13.05.2024).

56. European Commission Data. URL:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/MIGR_ASYTPSM_custom_739428_7/default/table?lang=en (Дата звернення: 13.05.2024).

57. Економічна правда. Українські мігранти підіймають економіку Європи. Що буде з Україною без них? URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/10/695807/> (Дата звернення: 13.05.2024).

58. Економічна правда. Українські мігранти в Європі – не тягар, а цінний людський капітал. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/12/15/695056/> (Дата звернення: 13.05.2024).

59. MON UKRAINE. Принцип «гроші ходять за студентом»: пропонуємо новий підхід до фінансування здобуття вищої освіти, 2024. YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=bxK4D7R_rrs (Дата звернення: 14.05.2024).

60. Immigration and citizenship Website. Immigration and citizenship Website. URL: <https://immi.homeaffairs.gov.au/> (Дата звернення: 13.05.2024).

61. Immigration to Norway - UDI. URL: <https://www.udi.no/en/> (Дата звернення: 14.05.2024).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

1. Sabie D., Ekmekcioglu C., Ahmed S. I. A Decade of International Migration Research in HCI: Overview, Challenges, Ethics, Impact, and Future Directions. ACM Transactions on Computer-Human Interaction. 2022. Vol. 29, no. 4. P. 1–35.

This is an article about international migration research in HCI. It discusses the challenges of researching a marginalized population. The authors conducted a literature review of 282 publications and interviewed 11 researchers. They found a recent shift towards more critical research that focuses on the political and social aspects of migration. Ethical considerations and the emotional impact on researchers are also discussed.

They found that most research focuses on Europe and ignores vulnerable populations like children. Researchers also face ethical challenges and mental pressure.

2. Réfugiés: combien atteignent l'Union européenne. Informations et droits pour émigrants. Elda Spaho Bleta, 2022

Elda Spaho Bleta's article, "Refugees: How Many Manage to Come to the European Union?" (2023), challenges the prevailing narrative of a "Europe with open arms." Drawing on data from the European Council (EC) and the International Organization for Migration (IOM), Spaho Bleta highlights a significant disparity between public perception and reality.

Contrary to the belief that the EU is a primary destination for refugees, Spaho Bleta reveals that less than 10% of the global refugee population resided in the EU at the end of

2021. This figure, representing 0.6% of the total EU population, is notably lower than in many developing nations.

Furthermore, the article emphasizes that the majority of refugees remain in countries neighboring their origin, often in precarious conditions. For instance, Turkey hosted the largest number of refugees globally in 2020, predominantly from Syria.

Spaho Bleta attributes the misperception of overwhelming refugee flows to the EU to "Eurocentrism" and the tendency to overlook the disproportionate burden borne by developing nations. She argues that this misconception has harmful consequences, fueling xenophobic sentiments and hindering effective policy responses.

3. International Organization for Migration (IOM), Apr 20 2023. DTM Ukraine Response — Regional Annual Overview Summary — Ukrainian Refugees and TCNs crossing to Ukraine in 2022. IOM, Europe.

The Russian invasion of Ukraine in 2022 triggered an unprecedented humanitarian crisis, leading to massive displacement both within Ukraine and to neighboring countries. By early 2023, over 5 million people were internally displaced, and nearly 8 million had sought refuge across Europe. However, amidst this crisis, a significant number of refugees and third-country nationals (TCNs) have been observed crossing back into Ukraine.

The International Organization for Migration (IOM) conducted a study between April and December 2022 to understand the motivations and needs of those returning to Ukraine. The study surveyed over 24,000 individuals in neighboring countries before they crossed back into Ukraine. The research sheds light on the complex reasons behind these returns, including short visits to family and property, as well as the challenges and needs faced by those attempting to reintegrate into a volatile and uncertain situation. The findings highlight the importance of continued humanitarian support and understanding of the dynamics of displacement and return in the context of ongoing conflict.

4. Amanda Garrett. *The Refugee Crisis, Brexit, and the Reframing of Immigration in Britain*. EuropeNow – a journal of research & art, 2019.

The 2016 UK referendum on leaving the European Union, known as Brexit, was a watershed moment for British politics and immigration discourse. This research delves into the Leave campaign's strategic exploitation of the European refugee crisis to fuel anti-immigration sentiment and secure a victory.

Despite the UK's relative insulation from the crisis compared to mainland Europe, the Leave campaign successfully blurred the lines between EU citizens and non-EU refugees. By employing misleading terminology like "migrant" instead of "refugee" and invoking fear-based narratives, they tapped into existing anxieties surrounding immigration, economics, and national identity. This strategy resonated with voters, ultimately influencing the referendum's outcome and reshaping the landscape of the immigration debate in Britain. This research highlights the potential long-term consequences of this rhetoric, including a shift towards more restrictive immigration policies and a re-evaluation of the UK's commitment to multiculturalism and humanitarian protections.

5. Rye, J. F., & O'Reilly, K. *International Labour Migration to Europe's Rural Regions* — Taylor & Francis, 2021

"International Labour Migration to Europe's Rural Regions" emerges as a timely examination of the complex dynamics of labour migration in rural Europe, especially in the context of a global pandemic and its threats to economies and food security. This edited volume provides a comprehensive overview of the phenomenon, incorporating diverse case studies, theoretical analyses, and policy recommendations.

A key strength of the book lies in its interdisciplinary approach and extensive geographical coverage. By bringing together 25 authors from various social science disciplines

and focusing on a wide array of rural regions and labour types, the volume offers a nuanced understanding of the conditions and implications of rural labour migration. The in-depth case studies combined with theoretical insights provide a rich tapestry of lived experiences and critical analyses, contributing to a deeper comprehension of this novel and developing phenomenon with transformative potential for both migrants and local communities.

6. Jerzy Pieńkowski, 2020. "The Impact of Labour Migration on the Ukrainian Economy," European Economy - Discussion Papers 123, Directorate General Economic and Financial Affairs (DG ECFIN), European Commission.

This paper examines the economic impact of the post-2014 wave of labor emigration from Ukraine, drawing upon international and Ukrainian studies and surveys. The research reveals a complex interplay of effects: while emigration has reduced labor supply and driven up wages for those remaining, it has also led to concerns about skills wastage, as many Ukrainians abroad are employed below their qualifications.

However, the study highlights a significant positive impact through remittances, which account for 8% of Ukraine's GDP. These remittances substantially improve the welfare of migrants' families, stimulate domestic demand, and play a crucial counter-cyclical role. The inflow of remittances also contributes to a more sustainable balance of payments, offsetting trade and investment income deficits. While the impact on public finance is mixed, with increased revenues from consumption taxes but decreased revenues from labor taxes, the overall economic picture underscores the importance of policies that encourage investment and return migration, enhance the business environment, and improve social security coverage for migrants.

7. Dominese, G., Yakubovskiy, S., Tsevukh, J., & Rodionova, T. (2020). Impact of International Migration Flows on the European Union and Ukraine. Journal Transition Studies Review, 27(2), 83-98.

This study investigates the international migration process in eight EU Member States, which are major destinations for migrants, including those from Ukraine. The research explores the impact of economic and social factors on inward migration, focusing on GDP per capita and income levels in the host countries. Using econometric modeling based on panel data analysis, the study demonstrates the significant influence of these factors on immigration flows.

The findings reveal a strong correlation between higher GDP per capita and income levels in the host countries and increased inward migration. Moreover, the research highlights the growing importance of migration flows in the socio-economic development of both the EU and countries of origin, such as Ukraine. The quantitative increase in the number of immigrants and their contribution to the economy, along with the substantial impact of migrant remittances on the economies of their home countries, underscore the multifaceted role of migration in today's globalized world.

8. Guild E., Groenendijk K. The impact of war in Ukraine on EU migration. Frontiers in Human Dynamics. 2023. Vol. 5.

The article examines the European Union's (EU) response to the Russian invasion of Ukraine in 2022, focusing on the activation of the Temporary Protection (TP) scheme for displaced individuals. The research delves into the legal framework of the scheme, its position in international law, and the rights granted to beneficiaries in comparison to refugees under the Refugee Convention and the Common European Asylum System (CEAS).

Additionally, the study assesses the integration of TP beneficiaries in select Member States, particularly in the labor market and education system. The authors raise critical

questions about the scheme's future, considering the ongoing war and the potential need for continued protection beyond the three-year limit. The research aims to provide insights into the challenges and options facing the EU and displaced Ukrainians as the conflict continues.

9. Ceccorulli, M. (2023). From Ukraine to the Mediterranean: Italy and the governance of migration. *Contemporary Italian Politics*, 15(2), 269–282.

The article explores Italy's governance of migration in the wake of the Russian invasion of Ukraine, examining the country's response within the context of the European Union's (EU) activation of the Temporary Protection Directive. The research analyzes how Italy, while aligning with the EU's stance and benefiting from bipartisan support for Ukrainian refugees, leveraged the crisis to advocate for a more permanent and structured European migration system.

The study also delves into the complexities arising from renewed migration flows in the Mediterranean, partly triggered by the conflict in Ukraine, and the challenges they pose to the newfound bipartisan spirit. By examining the policy continuities and discontinuities under Mario Draghi's government and anticipating potential changes under the new leadership of Giorgia Meloni, the research aims to shed light on the evolving landscape of Italian migration policy in the face of multiple crises.

10. Brzozowska, A. (2023). 'All is not yet lost here.' The role of aspirations and capabilities in migration projects of Ukrainian migrants in Poland. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 49(9), 2373–2390.

This paper examines the evolving nature of Ukrainian migration to Poland, exploring the diverse aspirations and capabilities that shape migrants' decisions to leave their home country and their subsequent integration experiences. Drawing on in-depth interviews with Ukrainian migrants in Poland, the research delves into the interplay between "migration" and "general life" aspirations, including better income, suitable employment, and settlement.

The study further identifies key capabilities such as legal status, transferable skills, and language proficiency as crucial factors influencing integration outcomes. By highlighting the instrumental and intrinsic motivations behind Ukrainian migrants' mobility, this research contributes to a more nuanced understanding of migration patterns in Central and Eastern Europe, moving beyond purely economic explanations.

АНОТАЦІЯ кваліфікаційної бакалаврської роботи

**“Ukraine in the processes of international labor migration”. Specialty — 051
Economics (OP: International Economics) — Kyiv 2024.**

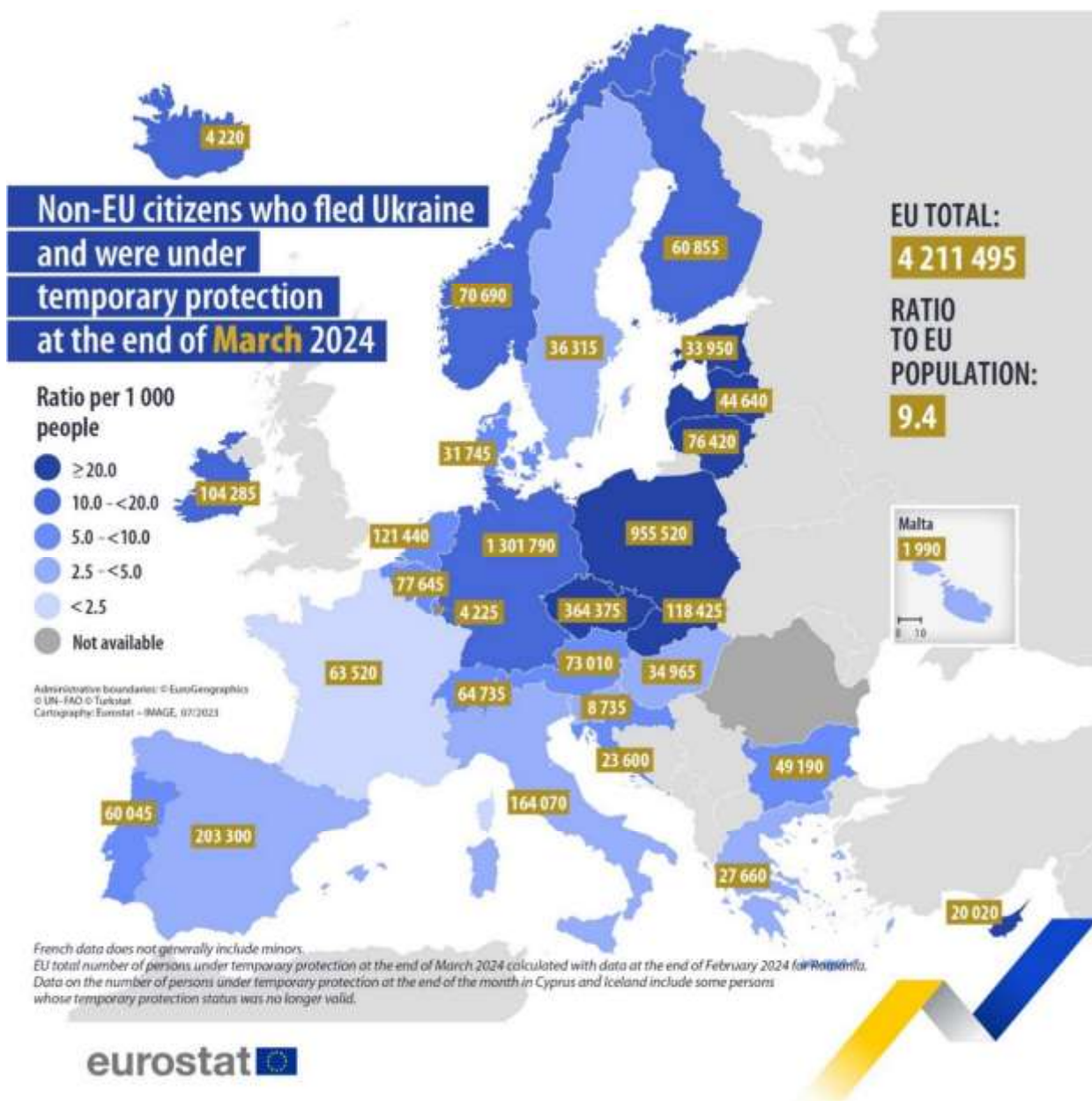
The bachelor's thesis is devoted to the study of Ukraine's role in the processes of international labor migration and the development of scientifically based recommendations for improving these processes.

In order to successfully achieve this goal, the theoretical chapter discusses the theoretical foundations of international labor migration: its essence, types and development, as well as the regulatory system and ways of its transformation. The practical section analyzes the directions and dynamics of the main labor migration flows from Ukraine, considers the migration crisis in the European Union and ways to regulate labor migration in Ukraine based on international experience.

The research resulted in determining the role of Ukraine in the processes of international labor migration, analyzing the main directions of labor migration from Ukraine and its dynamics, theoretical foundations of migration and the impact of the war in Ukraine on labor migration processes. The obtained results can be used to develop and improve the migration policy of Ukraine, solve problems related to labor migration, and further study migration issues.

Keywords: international labor migration, Ukraine, migration policy, labor migration, migration crisis, European Union.

ДОДАТОК В

Кількість українських громадян, що отримали тимчасовий захист від ЄС станом на 31 березня 2024-го року [1].

ДОДАТОК Д

Країна	Актуальність даних	Кількість біженців з України, зареєстрованих в країні на дату
Німеччина	31.03.2024	1152640
Польща	07.05.2024	956635
Чеська Республіка	01.04.2024	339305
Велика Британія	08.04.2024	237060
Іспанія	31.03.2024	192380
Італія	15.03.2024	172495
Нідерланди	31.03.2024	122535
Словаччина	28.04.2024	118960
Республіка Молдова	21.04.2024	118250
Ірландія	16.04.2024	106355
Бельгія	31.03.2024	78580
Румунія	21.04.2024	77900
Австрія	01.04.2024	73585
Болгарія	08.03.2024	72775
Норвегія	08.04.2024	70085
Франція	29.02.2024	68780
Фінляндія	29.02.2024	66195
Швейцарія	12.04.2024	65185
Чорногорія	31.03.2024	64510
Португалія	29.02.2024	60215
Угорщина	07.05.2024	58995
Латвія	18.04.2024	48090
Швеція	27.03.2024	41670
Литва	02.04.2024	41075
Туреччина	15.04.2024	40235
Данія	01.04.2024	38025
Естонія	31.03.2024	36250
Греція	31.12.2023	27365
Грузія	30.01.2024	26660

Хорватія	31.03.2024	24850
Північна Македонія	22.02.2024	18915
Кіпр	07.04.2024	18740
Словенія	03.04.2024	11240
Албанія	07.11.2023	7495
Сербія та Косово	31.03.2024	4580
Люксембург	29.02.2024	4260
Азербайджан	01.04.2024	4160
Ісландія	29.02.2024	4125
Мальта	29.02.2024	2435
Вірменія	17.07.2023	605
Ліхтенштейн	10.04.2024	605
Боснія і Герцеговина	31.03.2024	220
Усього		4675020

Кількість Біженців з України, зареєстровані в країні Європи станом на 08.05.2024 [49].

Короткий звіт подібності

Имя пользователя: Міжнародного обліку та аудит Гавриловський Олек...	ID проверки: 1016274007
Дата проверки: 22.05.2024 17:17:47 EEST	Тип проверки: Doc vs Internet + Library
Дата отчета: 22.05.2024 17:33:13 EEST	ID пользователя: 100005725

Название файла: Присяжнюка_Назарія_Андрійовича_original_21052024_094329

Количество страниц: 60 Количество слов: 11905 Количество символов: 92527 Размер файла: 1.37 MB ID файла: 1016064098

9.67% Совпадения

Наибольшее совпадение: 1.26% с Интернет-источником (<http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/30361/1/>).

6.96% Источники из Интернета 336 ..... Страница 62

7.83% Источники из Библиотеки 416 ..... Страница 67

0% Цитат

Исключение цитат выключено

Исключение списка библиографических ссылок выключено

0% Исключений

Нет исключенных источников

Модификации

Обнаружены модификации текста. Подробная информация доступна в онлайн-отчете.

Замененные символы 52